

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Nemčija se mrzlično oborožuje

To je nesporno dejstvo, ki o njem ne more več dvomiti nihče, ako ni slep in gluhi. Tudi veliki, dobro informirani londonski in pariški listi objavljajo o tem vsak dan nove podrobnosti. Nemčija s seboj oboroževanja nič več ne taj, ker pač ve, da bi bilo prikrivanje brezplodno. Popolnega obsega oboroževanja in vojne pripravljenosti Nemčije inozemstvo seveda ne pozna, ker je kontrola zelo težavna in v privatni industriji, v tovarnah in kemičnih laboratorijih naravnost nemogoča. Razoroževalna konferenca je dospela na mrtvo točko, v ostalem pa se je svet že navadil na to, da Nemčija, posebno današnja, mednarodnih obvez ne respektira. Držala se jih bo le, v kolikor bo prisiljena.

Nikdo ne bo verjel, da so militarizacija celega naroda od otroških let naprej, kopičenje orožja in vojnega materiala in produkcija kemikalij in plinov, ki so uporabni le v vojne svrhe, potrebne za obrambo nemške neodvisnosti. Od nobe strani ne grozi napad na Nemčijo. Za obrambo in za opremo onih 100.000 mož redne vojske pa ogromne tehnične in vojaško-vzgojne priprave niso namenjene. Njihov napadalen značaj mora spoznati tudi najbolj naiven optimist.

Narodni socialisti se radi sklicujejo na znani Hitlerjev zunanji politični govor v nemškem parlamentu in podčrtavajo svojo mirovno politiko. Pri tem navadno kažejo na Gdansk, češ, odkar so tam zavladali narodni socialisti, se je razmerje s Poljsko znatno izboljšalo. Toda vsi vemo, da je bil Hitlerjev govor narekovan po takratni mednarodni situaciji, ki je bila za Nemčijo skrajno neugodna. Politika gdanskega senata pa je plod gospodarske situacije, ki omogoča Poljski, da mesto naravnost izstrada, če se ne najde modus vivendi.

Poznamo pa iz Nemčije še druge izjave, ki ne nosijo palmove vejice, marveč dovolj razločno razodevajo nemške načrte. Nedavno je izšla v Lipskem knjiga o »vojni vedi«. Tekst knjige govori o jasno besedo: »Naučiti moramo mladino, da bo nestrpno čakala na vojno. Zgrešeno je videti v vojni zlo. Vojna je jeklena klopel, iz katere se rodi nova sila, je naravna pot izbora med narodi. Nemčija mora vzeti svojo usodo sama v roke. Nikdo ne sme dvomiti, da leži med našo današnjo bedo in med našo bodočo srečo vojna.«

To je torej znanstvena in politična teorija k oboroževalni praksi.

V tem pogledu sta značilni dve izjavi vodilnih režimskih politikov, namenjeni nemški javnosti, katerih razširjenje je Göttselsova cenzura sicer skušala omejiti, ki sta pa vendar prišli do znanja tudi izven nemških mej. Neoficielni Hitlerjev zunanji minister, prosluli Rosenberg, je sredi avgusta govoril o zunanji politiki in se je bavil zlasti z Belgijo in Švico. Obe državi sta po njegovem mišljenju narodno neenotni državi, podobni stari Avstriji, ki se je zrušila. Zato tudi Belgija in Švica ne bosta imeli obstanka, ker se že zdaj kažejo začetki razpadanja: V Belgiji se vrši ostra borba med Valoni in Flami, v Švici pa stremi tičinski kanton za spojitvijo z Italijo. Nemčiji se bodo pridružili nemški deli obeh držav. Rosenberg sicer ne govori o vojni ali o oborožitvi, vendar pa razodeva prve cilje hitlerjevske zunanje politike. Ti cilji pa so taki, da brez oborožene sile ne bodo izvedljivi in dvomiti ne moremo, da Nemčija ne bo oklevala pri izbiri sredstev, kadar bo smatrala, da je prišel njen čas.

V približno istem času je govoril o nemških zunanji političnih načrtih šleski državni namestnik Brückner. Njegova izjava je bila ekspanzijna proti vzhodu. Pravil je, da pričakuje nemška manjšina v poljskem obmejnem pasu s trdnim zaupanjem, da bo »osvojen« v najkrajšem času. Nov plebiscit bi bil zanesljivo v prid Nemčiji. »Toda plebiscit je nesmisel,« je pristavil visoki državni funkcionar, »kajti o usodi Gornje Šlezije ne bo odločalo Društvo narodov, marveč nemški narod sam. Pa to ne velja samo za poljsko Šlezijo, velja tudi za Hlučinsko, in blizu se dan, ko bomo razmetali in razbili češko državo.« Vidi se, da Brückner ni delal ovinkov ter da je naravnost pokazal, kam so namerni nemški topovi. Če upoštevamo še naredbo, ki jo priporoča nemškimi oficirjem, da naj se naučijo češkega ali poljskega jezika, menimo, da je to prav zgovorna dopolnitev Brücknerjevega proročanja in da je prva etapa nemške ekspanzije usmerjena tudi, ako ne predvsem, proti slovanskim mejam.

Poljski listi poročajo, da se opazja stalno rastoča nacionalna koncentracija nemškega prebivalstva, ki je v Kongresovki in Volinji že precej hitlerjevsko usmerjena, dočim je bila v Gornji Šleziji, kjer imata socialna demokracija in katoliški center močne postojanke, ustanovljena nova »nemška stranka«, dirigirana in financirana iz hitlerjevske centrale v Nemčiji. V češkoslovaški pa je narodno-socialistična propaganda zavzela že take oblike in dimenzije, da je država bila pri-

V NOVI NEMČIJI ZA DRŽAVLJANA NI SVOBODE IN PRAVICE

Prve podrobnosti o pripravljajoči se hitlerjevski ustavi — Državljan-
ljanskih svoboščin in pravic ne sme več biti

Berlin, 28. avg. r. V narodnosocialističnih krogih smatrajo, da je prvi del »nacionalne revolucije« končan ter da je sedaj prva naloga vlade, da zasidra novi režim tudi v nemški ustavi. Formalno weimarska ustava še ni razveljavljena, čeprav so mnogi ukrepi sedanega režima v očitnem nasprotju z ustavnimi določbami. V merodajnih režimskih krogih so si glede nove ustave v bistvu na jasnem, težkoče obstojajo zaenkrat le še v pravni formulaciji narodnosocialističnih načel, ki naj dobe v ustavi svojo dokončno sankcijo. V tem pogledu je zelo zanimiv in značilen uvodni članek nedeljske »Berliner Zeitung«, ki brez dvoma izraža stališče danes merodajnih nemških krogov.

Članek Berliner Zeitung uvodoma poveljuje dosedanjim uspehom narodnosocialističnega režima, zlasti na gospodarskem in socialnem polju in naglašja, da je treba načela, ki jih je že dosedaj uveljavil narodnosocialistični režim, sprejeti v novo ustavo, ki mora tvoriti »nespremenljiv temelj« nove Nemčije. V nadaljnjih izjavah podčrtava pisec nasprotja weimarske ustave z načeli sedanega nemškega režima ter poudarja, da se mora razlikovanje med nemško državo in nemškim narodom enkrat za vselej nehati. Narodnosocialistična stranka je nemški narod in nemški narod je nemška država. To mora biti osnovna doktrina nove nemške ustave. Nova ustava mora sloneti na načelu »germanske demokracije«, ki pozna samo en narod, eno državo, en režim. Državni red, ki ga je osnoval v Nemčiji narodni socializem, ne sme nikdar več biti izpostavljen strankarski samopašnosti, marveč mora predstavljati stabilno, za tisočletja trajajočo institucijo.

Eno glavnih vprašanj, ki jih mora rešiti bodoča, nemška ustava, je vprašanje odnošajev države do posameznih nemških dežel. Že z imenovanjem državnih namestnikov je napravljen konec tisoletni borbi glede enotnosti političnega vodstva in državne supremacije. To načelo »očiščenja nemškega zemljevida« mora priti do popolnega izraza v novi ustavi. Sedanji režim je v dvojni meri pokazal, kakšen anahronizem je doslej vladal v Nemčiji v pogledu malih, za življenje nesposobnih držav. Ohranitev dosedanjih držav bi bil le ponesrečen dvopit. Razcepiljenje Nemčije zaradi dinastičnih interesov se mora enkrat za vselej izločiti. Nevarnim federalističnim in separatističnim tendencam se mora napraviti definitivni konec.

Nova ustava pa mora docela na novo urediti tudi odnose države do družbe, to je do državljanov. Država si mora zagotoviti svoj vpliv na vse javno in zasebno življenje in ga usmeriti v enoten pravec. Weimarska ustava je po naziranjih narodnih socialistov imela to osnovno napako, da je docela ločila politični del od osnovnih pravic in dolžnosti državljanov do države. Nova nemška ustava predstavlja sicer samo še krpo papirja, pravi pisec, toda nekateri, na njej sloneči zakoni so že vedno v veljavi. Sem spadajo zlasti tako zvane ustavne garancije, ki so v očitnem nasprotju s temelji sedanega nemškega režima. Državljan-
ske svobode ni več, obstaja samo še svoboda države. Nova ustava mora zaradi tega pomesti z zadnjimi ostanki meščanskopravnih države. Liberalnopravni državi mora slediti nacionalna država. Nova ustava ne sme in ne bo priznavala nikakih državljan-
skih svoboščin, kajti ne sme se več zgoditi, da bi individualna samovolja ali socialna grupacija zrasla državi preko glave. Individualne svoboščine bo nova nemška ustava iz tega razloga morala omejiti do skrajnosti. Temu primerom se bodo morala tudi splošna pravna načela prilagoditi splošnim načelom narodnosocialističnega državnega reda.

Gospodarske smernice

Berlin, 28. avgusta, r. Včeraj se je vršil v Berlinu 69. zadržni kongres. Pri tej priliki je imel državni podtajnik Federer velik govor, ki ga v gospodarskih krogih obširno komentirajo. Predvsem je naglasil,

siljena k najostrejšim ukrepom že skoro izjemnega značaja. Vse kaže, da zgodovina Nemčije ni izučila in da agresivni pangermanizem velja za Hitlerja ravno tako kakor vodilna politična smer, kakor je veljal za predvojni cesarski režim. Le brezobzirnosti in neizbirčnosti sredstev je v novi Nemčiji več in je zato Berlin danes še opasnije ognjišče za splošni požar kakor za časa Viljema II. Upamo pa, da mimo ostale Evrope zgodovina zadnjih desetletij ni šla brez sledu in da bo znala ob pravem času varovati interese kulture, civilizacije in človečanstva tudi napram bojevitosti ideologiji in napram orožju, ki ga kuje Nemčija, da si zaslužni svet.

da se gospodarska politika narodno-socialističnega režima docela sklada z idejo družništva. Temu je tudi pripisovati, da je Nemčija v kratki dobi sedanega režima dosegla tako silen gospodarski razmah. Načelo hitlerjevskega režima je, da se mora tudi kapital podrediti volji »Führerja«. Nemška industrija je dosegla tako stopnjo razvoja, da meji na prenasitost in da stroj meče človeka na cesto. Tak razvoj je bil mogoč v dobi liberalizma. Načelo »Führerja« take nazore izključuje. Osnovno načelo vladne politike je, da se ne sme

Hitler ob francoski meji

Nemško izzivanje ob Posaarju — Hitler govori Nemcem iz neutralizirane posaarske pokrajine

Hohenstein, 28. avgusta, d. V spomin bitke pri Tannenbergu se je vršila včeraj velika svečanost, pri kateri je igral glavno vlogo državni predsednik Hindenburg, ki je prisel s svojega posestva v Neudecku v maršalski uniformi nekdanje cesarske vojske z avtomobilom. Slavnosti so se udeležili tudi državni kancelar Hitler, podkancelar Papen, pruski ministrski predsednik Göring, vojni minister in številni narodno-socialistični funkcionarji.

Hitler, Papen in Göring so po svečanosti (o kateri je poročalo že ponedeljsko »Jutro«) z letalom odpotovali v Rüdersheim na zapadni nemški meji, kjer je bila v Niederwaldu prirejena velika manifestacija za združenje posaarske pokrajine z Nemčijo. Manifestacije se je udeležilo tudi več desetstosev Nemcev iz Posaarja, ki so prišli v Niederwald z mnogostevilnimi posebnimi vlaki. Hitler je imel govor, v katerem je med drugim dejal:

Med pravici, ki jih zahtevamo, je tudi vrnitev Posaarja k Nemčiji, narodu, ki šteje 65 milijonov duš. Ko so nam Posaarje vzeli, so rekli, da hočejo zagotoviti Franciji gospodarsko posest rudnikov, uprava pa da bo izročena Društvu narodov. Te določbe bo kmalu konec. Tri možnosti so: prva, da se Posaarje priključi Franciji, druga, da ostane samostojno, toda noben Nemec ne bo glasoval za ti verziji. Ostane le tretja, vrnitev Posaarja Nemčiji. Narod si mora sam kovati svojo

usodo. Vem, da bo vsakdo dal svoj glas Nemčiji. Hočemo se v vsem sporazumeti s Francijo, toda Nemčija se nikoli ne bo odrekla Posaarju in Posaarje se nikoli ne bo odreklo Nemčiji. Ne maramo bojov ne preprirov, toda svoj narod ljubimo nad vse. Zavedati se morate, da nam Nemčija ni sama padla v naročje, moramo si jo še le priboriti.

Hitler je stal, ko je to govoril, na vrhu griča, z obrazom obrnjen proti Renu. Po končanem govoru je množica zapela »Deutschland über Alles« in himno »Horst Wessel«. Hitler se je nato med vzklikanjem množice počasi odpeljal v avtu v Frankfurt.

Francoski odgovor: Daladier ob nemški meji

Pariz, 28. avgusta, d. Včerajšnja manifestacija v Niederwaldu je izzvala v pariškem tisku živahne komentarje. Nekateri niti poročajo, da se je vladna komisija v Posaarju odločila predložiti Društvu narodov pri-
tožbo zaradi te manifestacije. Včerajšnje potovanje predsednika francoske vlade Daladiera v Loreno, kjer je pregledal utrdbeni pas, označujejo listi kot dostojanstven odgovor na to nemško demonstracijo.

»Petit Parisien« je objavil izjave, ki jih je nadal ministrski predsednik Daladier

pred odhodom na vzhodno mejo. Daladier je dejal med drugim:

»Odhajam, da pregledam osebno ukrepe, ki so bili izvršeni, da bi se zagotovila našemu obrambnemu sistemu popolna učinkovitost. Zaščitne utrde so dogotovljene in solidne ter ima prebivalstvo vzrok, da je mirno in odločno. Kljub sedanjim težokam smo odločni, da lojalno uresničimo metode mednarodnega sodelovanja. Imamo pa dolžnost, da si zavarujemo našo svobodo, ki se mora tem bolj spoštovati, čim bolj je znano, da smo sposobni za njeno obrambo.

Desničarski poslanec Mandel je poslal ministrskemu predsedniku Daladieru pismo, v katerem sporoča, da bo takoj po zopetnem sestanku parlamenta vložil interpelacijo, kaj namerava vlada storiti sprči nevarnosti, ki grozi zaradi oboroževanja Nemčije.

V Franciji aretiran nemški špijon

Strasbourg, 28. avgusta, A.A. Policija je aretirala nekega inženjerja, pri katerem je odkrila neke listine, ki so v zvezi z narodno obrambo. Prijela ga je ravno v trenutku, ko se je hotel odpeljati v Posaarje. Aretiranec je vse priznal.

Incidenti na belgijski meji

Liege, 28. avgusta A.A. Agencija Belga poroča o incidentih na belgijsko-nemški meji. Tako je moralo orožništvo v Moresnetu spraviti nazaj čez mejo nekega hitlerjevca na konju, ki je rekel, da je zašel na belgijska tla.

Pri Reglandu je vdrlo na belgijska tla 5 hitlerjevcev in posvali prebivalstva. Enega hitlerjevca so aretirali, ker je udaril s steklenico nekega orožnika po glavi in ga nevarno ranil.

Iz Düsseldorfa pa poročajo, da so oblasti zaprle nekega belgijskega trgovca, češ, da je kupoval na vaškem trgu, kar je v Nemčiji tujelem izrečno prepovedano. Zaprli so ga za dva dni.

Švica odklanja Hitlerjeve nauke

Curih, 28. avgusta, d. Ob 50 letnici obstoja društva švicarskega tiska je imel zvezni predsednik Schulthess govor, v katerem je med drugim dejal, da vsiljujejo tuja naziranja preko švicarskih mej ideje, ki niso združljive s švicarsko demokracijo in svobodo. Zato se je treba zavedati, da je švicarska zveza mogoča le na podlagi načela sporazuma narodov in da bi bila ogrožena, ako bi prevladala nauki, ki so za Švico brez dvoma zmotni

Dolar in funt

Senzacionalna konferenca v Washingtonu — Roosevelt še vedno odklanja stabilizacijo dolarja

London, 28. avgusta, d. Angleški listi poročajo posebno mnogo zanimanja današnjemu sestanku predsednika Roosevelta in guvernerja angleške Narodne banke Montaguja Normana v Hydeparku. Sestanku je prisostvoval tudi guverner Federalne rezervne banke v NewYorku Harrison. Kakor zatrjujejo, je Norman ob tej priliki predložil Rooseveltu obširen program za stabilizacijo dolarja in funta ter mu predlagal obenem v to svrhu osnovevanje skupnega valutnega fonda Zdi pa se, da je Roosevelt še vedno proti stabilizaciji in da ni mnogo upanja za spremembo njegovega stališča. Kljub temu ni izključeno, da ne bi Norman prepričal Roosevelta, da bi inflacijski ukrepi Amerike v sedanjem trenutku izzvali splošno valutno vojno, ki bi lahko imela nedogledne posledice. Angleški tisk upa, da se je na današnjem sestanku vsakekor razširilo ozračje. Listi naglašajo, da bodo tudi oni države, ki so imele doslej zdravo valuto, če bo ta sestanek končal z negativnim rezultatom, prisiljene, da v interesu svoje ga izvoza prei ali slej opuste zlati standard.

Ameriški listi poročajo, da Montague Norman ni prisel v Zedinjene države na povabilo Roosevelta, temveč na željo guvernerja Harrisona in Roosevelta ga je sprejel le na Harrisonovo prošnjo. Zato po

mnemju listov ni pričakovati, da bi že sedaj prišlo do končnega sporazuma. Morda se bo sta Roosevelt in Montague Norman sporazumela le o nekem načrtu glade bodoče stabilizacije funta in dolarja. Verjetno je nadalja, da bo na podlagi današnjega razgovora sklenjen med ameriškim in angleškim bankami sporazum o obojestranskem devizah, tako da bi v bodoče ne kolebale preveč.

Washington, 28. avgusta, d. Predsednik Roosevelt je izjavil, da ne namerava stabilizirati dolarja, dokler ostali narodi ne bodo spravi svojih proračunov v ravnotežje in dali svojim devizam čvrste podlage.

Demisija prof. Moleya

Washington, 28. avgusta, d. Namestnik državnega tajnika za zunanje zadeve profesor Moley je podal ostavko, ki jo je predsednik Roosevelt sprejel. Ostavka ni zbudila presenečenja, ker se je Moley že po zaključitvi svetovne gospodarske konference. Mnenje profesorja Moleya o metodah za gospodarsko povzdigo Zedinjenih držav se je namreč v mnogih važnih točkah razlikovalo od naziranja predsednika Roosevelta in državnega tajnika Hulla. Ta razlika v naziranjih je prišla do izraza zlasti med svetovno gospodarsko konferenco, ko je Moley zastopal tezo, da bi bilo treba dolar stabilizirati vsaj za čas trajanja konference. Bil je namreč prepričan, da mora priti do neuspeha konference, ako se ne uveljavi stabilizacija valute. To se je tudi res zgodilo.

Senzacionalen vlom v kabinet maršala Pilsudskega

Varšava, 28. avgusta, d. V palačo »Belvedere«, v kateri stanuje maršal Pilsudski in v kateri vrši varnostno službo veliko število detektivov in stražnikov, je bil izvršen v pretekli noči vlom v maršalov delni kabinet. Vlomilci so odnesli iz blagajne 50.000 zlotov in razen tega iz nislane mize in iz omare zelo važne politične dokumente. Tik svoje pisalne sobe je maršal Pilsudski snoči spal, vendar na ga ni prebudil noben sumljiv šum. Policija je aretirala v Varšavi več sto sumljivih oseb. Izvršenih je bilo 4 (okrog 5) hišnih preiskav. Razen tega je zelo poostrena kontrola na mejah, vendar na domnevaro, da so vlomilci pobegnili z letalom.

Orjaška radijska postaja v Londonu London, 28. avgusta A.A. Te dni so do gradili novo radijsko postajo »Battersea« v Londonu. Z oddajanjem bodo pričeli že ob koncu leta. Postaja bo razpolagala s kapaciteto 400 do 500 KW.

Tragična smrt senatorja dr. Gavrilca

Rogaška Slatina, 28. avg. r. Kakor je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, je v nedeljo popoldne docela nenadoma preminil v Rogški Slatini senator dr. Emil Gavrilca. Dopolnilo ob 11. se je podal z večjo družbo, v kateri sta bila tudi ministrski predsednik g. dr. Srški in njegova soproga, na izlet. Dr. Gavrilca je bil izredno dobre volje in nihče pa ni slutil, da bo to njegov zadnji izprehod. Ko je okrog 14. sedel pri kosilu, mu je postalo slabo, zadela ga je kap. Par minut pozneje je izdihnil na rokah ministrskega predsednika dr. Srškega in njegove soproge, ki sta prihitela k njemu. Tragični dogodek je izzval med zdraviliškimi gosti splošno sočutje. Truplo so prenesli v »Ljubljanski dom«, kjer je bil dr. Gavrilca nastanjen. Ministrski predsednik dr. Srški je prvi položil na krsto pokojnega prijatelja lepo citi cvetja.

Dr. Gavrilca se je mudil že 14 dni na oddihu v Rogški Slatini ter se je počutil zelo dobro. V družbi se je večkrat hvalil, da mu Rogška Slatina silno prija ter da se čuti vsega prerajenega. Vsak dan je hodil na sprehod ter bil vedno dobro razpoložen.

Davi so ob številnem spremstvu kopalniških gostov, domačega prebivalstva in pokojnikovih prijateljev, ki se mude v Rogški Slatini, prepeljali krsto iz »Ljubljanskega doma« na kolodvor, od koder so jo odpeljali v Veliki Bečkerek, kjer je dr. Gavrilca doma. Krsta je bila naravnost zasuta s krasnimi venc in šopki. Pogreb se bo vršil v Velikem Bečkereku najbrže jutri popoldne.

Stoletnica gimnazije v Kragujevcu

Kragujevac, 28. avgusta, p. Kragujevska gimnazija bo z začetkom letošnjega šolskega leta slavila 100-letnico svojega obstoja. Gimnazija v Kragujevcu je najstarejša gimnazija predvojne Srbije. Za proslavo se vrše velike priprave. Pokroviteljstvo nad pomembno kulturno proslavo je prevzel Nj. Vel. kralj.

Ga. Štamparjeva umrla

Zagreb, 28. avgusta, d. Po krajši bolezni je umrla v 45. letu starosti soproga bivšega načelnika ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje dr. Andreja Štamparja. Pogreb bo jutri. — Snoči je umrla nagle smrti ga. Marija Bužan, soproga znanega slikarja Bužana.

Vihar opustošil papeževske letovišče

Vatikan, 28. avgusta, A.A. Včeraj je divjal v Castel ondofu, kjer se nahaja papeževa poletna vila, strahovit vihar. Materijalna škoda je ogromna. Vihar je ruval drevesa in poškodoval poslopja. Strela je udarila tudi v kurnik.

LJUBLJANSKI JESENI

„LJUBLJANA V JESENI“

2. do 11. septembra 1933

Kulturna in gospodarska razstava.

Razstavišče obsega 40.000 m².

Jugoslov. veterinarska razstava. — Razstavi „Slovenske cerkve, Mešinsko-etnološka in Umetnostna slov. Madon.“ — Razstave vin, sir, in mlika, medu, zelenjav, sadja in semen. — Vitrinska razstava daj. — Razstava goveda monofonice pisme 2. in 3. septembra in koz ter ovac od 3. do 11. septembra. — Gospodarska razstava. — Etnološka razstava. — Filmske poklone. — Industrija, obrt (šper pohštvo). — Konkurenca jugoslov. bančni karjev 8. septembra. — Zahvalnice. — Variété

Polovična voznila na železnih.

Popust na parobrodih.

Legitimacije se dajo pri bližnjih Putnikih vseh večjih denarnih zavodih župnih in občinskih uradih.

8771

Prerodimo narodno obrambno delo!

Misli in predlogi preizkušenega obrambnega delavca pred glavno skupščino Cirilmetodove družbe

Izpod peresa agilnega in uglednega delavca na narodnoobrambnem polju, ki se je že večkrat oglašil v našem listu, objavljamo danes naslednji, vsega premisleka in uvaževanja vredni članek:

Letošnja glavna skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« se bo vršila v znamenju spomina na ptujsko skupščino pred 25 leti. Na dnevnem redu so slavnostne prireditve, revija današnjega ptujskega in obmejnega slovenstva, ki naj nam pokaže naš nacionalni napredek v svobodni državi in podčrta razliko med današnjo dobo in temnimi dnevi hlapčevanja. Vendar pa v slavnostnem šumu in pri obujanju grenkosladkih spominov ne bomo smeli pozabiti na potrebe dneva in naloge bodočnosti. Skupščina naše edine narodno obrambne organizacije bo posvečena pozitivnemu narodnemu delu, onemu delu, ki ne obeta na zunaj vidnih uspehov, niti slave ali nagrad, ki pa je danes ravno tako, ali morda še bolj potrebno, kakor v prejšnjih časih.

Že večkrat smo z žalostjo konstatirali, da za narodno obrambno delo od prevrata niso bili varenj razumevanja. Kakršno bi bilo potrebno. Glavni zbori Cirilmetodove družbe niso več oni narodni tabori, kakor smo jih bili vajeni pred prevratom, in zanimanje za stvarno in pošteno delo je na žalost vedno manj vidno, dasi nam vzgledi izven naših mej nazorno kažejo, kaj bi bila naša dolžnost. Ne vprašujemo po čigavi krivdi je tako, poudarjamo pa najpomembnejšo stvar, da nastopi preokret in potreba, da si ob priliki skupščine povečamo, kaj se je in kaj se ni storilo, ter da trdno sklenemo popraviti, kar smo morali zamuditi.

Tudi pri drugih narodnih vladajo v današnji dobi težke gospodarske razmere, vendar se menda nikjer izgovor s krizo ne uporablja s tako lahkoto, kakor pri nas, kjer gre za življenjske potrebe naroda. Češka Ustredna Matice školska je v minulemu letu porabila za narodno obrambo nad 17 milijonov čeških kron. Ne bomo naštevati milijonov zneskov, ki jih zbere prebivalstvo male Avstrije leto za letom, opozarjamo samo, da ravno sedaj zopet zbira Schulverein »sto milijonov grošev« kot narodni dar v proslavo Rosseggerjevega spomina. Brdsko se moramo nasmehljati, če se v tej zvezi spominjamo na lanko blaginjsko poročilo naše obrambne družbe, posebno na sramotno postavko ne celih šest tisoč dinarjev, ki so jih »žrtvovali« za nacionalne potrebe vse slovenske občine in vsi slovenski denarni zavodi skupaj. Lani so se v Slovenski Bistrici stvorili pomembni sklepi o oživiljenju organiziranega narodnoobrambnega dela; če ne vse, vsaj nekaj se je brez dvoma zgodilo in zato se nadejamo, da se bo letošnje poročilo v Ptuju glasilo bolj veselo, kakor se je lani.

V obrambno delo naj pride nov duh!

Pa ni samo blaginja tisto, kar nas ne navdaja z veseljem. Večje skrbi nam mora povzročati, da duh in smisel našega dela ništa na oni višini, kakor bi bilo treba. Lani smo vzeli s strmenjem na znanje, da številni aktivni in delovni podružnici ni bilo doseglo niti sto. Res je, da so nam meje mirovnih pogodb odrezale veliko ozemlja, na katerem je bila narodnoobrambna organizacija zelo razvita in kjer je imela odlične delavne postojanke. Ali človek bi mislil, da bi morala ravno ta izguba povzročiti podvojeno delo in zanimanje v svobodnih krajih. Če nas izguba res boli, moramo vendar s potencirano silo skrbeti za to, da ohranimo vsaj to neokrnjeno, kar nam je ostalo, ako že ne mislimo na novo pridobivanje in na povrnitev izgubljenega.

Dolžnost naše javnosti je, da z vsemi močmi podpre stremenje družbenega vodstva po oživiljenju spehish podružnic, po ustanavljanju novih, po pridobivanju za veliko idejo narodne obrambe v najširših vrstah naroda. Pa tu ne zadoščajo samo besede, organizacija sama mora dajati pobudo in se prilagoditi časovnim potrebam. Zastareli volontizem nikjer več ne zadošča, najmanj pa pri zbiranju sil in sredstev za narodno obrambo. Izdatki za propagando in za popularizacijo narodne obrambne ideje se ne smejo meriti z ozkorsko štedljivostjo, gre tu za plodnostno investicijo, ki naj bi se ji posvečala vsa pozornost.

Državna razredna loterija

Dne 25. avgusta so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Din 2.000.— srečka št.: 37.092.
Din 1.000.— srečke št.: 5.933, 5.968, 37.005, 37.064, 37.082, 45.722, 45.729, 45.777, 45.783, 45.785, 51.579, 51.582, 88.207, 88.259.

Dne 26. avgusta so bili izžrebani naslednji večji dobitki.

Din 20.000 srečki št.: 47.091, 71.063.
Din 10.000 srečke št.: 2.202, 10.920, 11.960, 47.822, 54.153, 56.997, 62.884, 69.383, 72.799, 84.598, 76.311, 98.570.
Din 5.000 srečka št.: 45.768.
Din 3.000 srečka št.: 88.228.
Din 2.000 srečka št.: 10.868.
Din 1.000 srečke št.: 4.408, 4.483, 4.485, 5.905, 5.932, 5.961, 5.997, 10.868, 10.870, 22.704, 22.722, 22.732, 37.046, 37.083, 45.711, 45.734, 45.772, 51.551, 51.554, 58.305, 58.308, 58.356, 58.375, 58.378, 73.306, 73.324, 73.332, 73.346.

Srečke za tekoče kolo so vse razprodane!

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Sklicanje banovinskega sveta

Ljubljana, 28. avgusta. AA. Kr. banska uprava dravske banovine razglasi: Na podlagi odloka g. ministra za notranje zadeve z dne 22. avgusta 1933, IV. br. 1917/1 je g. ban odredil, da se banovinski svet dravske banovine sešane dne 4. septembra 1933 ob 10. dopoldne k izrednemu zasedanju.

Predmet zasedanja bo:

1. sklicanje o uredbi glede sestave kandidatnih list, glede sestave in poslovanja volilnih odborov in glede ravnanja pri glasovanju pri občinskih volitvah v smislu čl. 31 občinskega zakona.
2. razprava v uredbi o zavarovanju žitaric in plodov proti točli.
3. razprava o načinu uporabe in porazdelitve dohodkov »Bednostnega sklada« dravske banovine 1933/34.

Odhod predsednika vlade iz Rogaske Slatine

Rogaska Slatina, 28. avgusta. r. Ministrski predsednik g. dr. Milan Sršić, ki se je delj časa mudil v Rogaske Slatini na oddihu, je danes popoldne odpotoval proti Beogradu.

Pogajanja za izvoz sadja in jaje v Nemčijo

Beograd, 28. avgusta. p. Iz Berlina poročajo, da se tamkaj vrše pogajanja med nemško vlado in našimi delegati o ureditvi uvoznih carin za sadje. Pogajanja uspešno napredujejo in bodo kmalu zaključena. Prav tako se vodijo pogajanja zaradi uvoza jaje v Nemčijo, za katerega bodo došle nekatere olajšave.

Slovo ameriškega in nemškega poslanika

Beograd, 28. avgusta. p. V svoji vili na Dedinju je danes popoldne zunanji minister g. Boško Jevtić priredil poslovilen banket na čast ameriškega poslanika g. Edgaru Princeu in nemškemu poslaniku Dufour-Percecu, ki zapuščata svoja mesta, ker sta upokojena. Poslovljenca banketa so se udeležili poleg višjih uradnikov zunanega ministrstva zastopniki beogradskega diplomatskega zbora.

Preiskava o umoru Neudorferja

Zagreb, 28. avgusta. p. Policijska je čim dalje bolj prepričana, da je atentat na bivšega ministra Neudorferja izvršila trojka, ki sta jo poslala v Jugoslavijo znana hrvaška emigranta Perčec in Pavelić. Poleg nagrade 10.000 Din, ki jo je razpisalo notranje ministrstvo, je razpisala sedaj tudi Neudorferjeva družina nagrado 30.000 Din, ki jo bo prejel, kdor bo pripomogel, da se pride morilec na sled.

Kmečki fant je našel smrt v gorah

V nedeljo jutraj je napravila večja družba izlet na Begunjsko. Med izletniki iz Ljubljane in od drugod so bili tudi domačini in sicer 25letni kmetijski sin Valentin Košir iz Zapuž ter njegov tovariš Rudolf Gašperlin. Ko sta prišla na Begunjsko, sta se ustavila v koči, ki se nahaja v višini približno 1700 m in kjer sta počivala v družbi ostalih turistov. Kmalu pa sta se odločila, da gresta proti Smečnim pečem, kjer je na obronkih pečine pravočar paradiž planik. Tudi Košir je med potjo opazil izredno lepo planiko na obronku pečine. Okrenil se je proti tovarišu in mu dejal, da jo mora na vsak način doseči. Ko se je spenjal po pečini navzgor, pa mu je spodrsnilo, še preden je dosegel planinski cvetko, ter se je prevrnil na sicer ne nevarnem mestu kakih 200 m globoko. Prizor so videli tudi drugi turisti. Padeč morda ne bi bil usoden, če ne bi Košir sprožil kamenja, ki mu je padalo na glavo in mu jo popolnoma zdrobil. Nesrečni mladenič je obležal v globčini 200 m, kamor so ga prišli iskati davi domačini, ki so prenesli njegovo truplo v dolino, v domačo vas Zapuž pri Begunjah. Ponesrečeni mladenič je pred nesrečo, ki se je pripetila okrog 16. se zapisal v spominsko knjigo v planinski koči: »Prav lušno je tukaj«. Z nesrečnim mladeničem in njegovimi sorodniki sočustvujejo vsi, ki so ga poznali.

Računski zaključek SUZOR-a

Na seji ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, ki se je vršila 25. t. m., je bil odobren računski zaključek za l. 1932., ki je navzile poslalsnjim gospodarskih razmer v l. 1932. ugodnejši kakor je bil za l. 1931. Povprečno število zavarovanih članov je padlo od 609.190 v letu 1931. na 535.917 v prelet. letu, povprečna dnevna zavarovana mezda pa od 26.19 na 24.58 Din. Samo zaradi padca povprečne dnevne zavarovane mezde je donos prispevkov za bolezensko zavarovanje padel za 17.9 milijona Din. Panoga zavarovanja zoper bolezen zaključuje v bilanci za leto 1932. z dobičkom od 6.961.000 Din, dočim je bil za leto 1931. izkazan sufitel od 31 milijonov 159.000 Din. Dvanajst krajevnih organov je bilo aktivnih, osem pa pasivnih (l. 1931. 2 akt., ostali vsi pasivni). Panoga zavarovanja zoper neugode pa izkazuje izgubo od 2.653.000 Din, tako da se skupna izguba (prištevi izgubo prejšnjih let) povša na 40.1 milijona Din.

Izboljšanje v panogi bolezenskega zavarovanja je deloma pripisati višjim prispevkom, deloma pa znižanjem dajatev in štednji. Izdatki za hranarine so se v primeri z l. 1931. zmanjšali od 28.6 na 22.2 odstotka vseh izdatkov, izdatki za porodnice pa od 11.3 na 4.6 odstotka (kar znaša v denarju 17.8 milijona Din).

Upravni stroški so se v primeri z letom 1931. zmanjšali za 8.2 milijona Din, zdravniški pa za 4.8 milijona Din. Vsi predpisani prispevki so se skrčili za 51. namreč od 398 na 347 milijonov Din. V bolnišniški panogi so prispevki znašali 263.6, podpore v denarju in v naravi pa 197.0 milijona Din. Na seji je bilo sklenjeno, da se naprosi ministr za socialno politiko, naj izposluje, da bi državne ustanove plačale dolg na prispevkih in stroških v višini 22 milijonov Din.

Nevarna italijanska igra v Albaniji

Francoski list o rimskih ultimativnih zahtevah albanske vladi — Opozorilo velesilam

Pariz, 28. avgusta. r. Z vidnim nezadovoljstvom opozarja francoski tisk na najnovejši manevar italijanske diplomacije, ki je skušala napetost v Evropi zaradi avstrijsko-nemškega spora v zvezi z italijanskim predlogom o gospodarski obnovi Srednje Evrope izkoristiti za drugo akcijo, ki naj bi uvrstila pozicije Italije na Balkanu. Ob priliki ultimata, ki ga je italijanska vlada poslala albanski vladi v dobi največje evropske napetosti, razpravlja ves francoski tisk o vlogi Italije, ki si jo svoji v balkanski politiki. »Intransigent« opozarja na pritisk Italije na Albanijo, ki jo hoče pretvoriti v svojo »afriško kolonijo«, kakor se izraža list. List razmotira o posledicah takega koraka Italije glede na splošni mednarodni položaj in naglašja, da pri vprašanju Albanije ni zainteresirana samo Jugoslavija kot neposredno prizadeta sosedja, marveč tudi evropske velesile, kajti z okupacijo Albanije bi postala Italija dejanski gospodar Jadranskega morja, ker bi imela docela v svojih rokah Otrantski preliv, ki tvori vrata v Jadransko morje. »Intransigent« opozarja nadalje, da je prišel albanski kralj zaradi zahtev Italije v izredno težaven položaj. Italija je zahtevala, kakor je bilo že javljeno, izpolnitev sedmih ultimativnih zahtev, med njimi zamenjavo visokih uradnikov z italijanskimi zaupniki ali vsaj z ljudmi, ki imajo »italijanski izobrazbo«, nadalje prodajo vseh volaško važnih objektov ob jugoslovenski meji, odpust vseh angleških oficir-

jev in njihovo nadomestitev s italijanskimi ter končno odpoved vseh trgovinskih pogodb ob enem s sklenitvijo nove izključno italijanske trgovinske pogodbe. Vzrok težko, ki jih izkorišča Italija, je finančna stiska Albanije, toda kakršno je razpoloženje v Albaniji, bi bilo kvečjemu mogoče, da se albanska vlada odloči za prodajo vojaških objektov, da bi prišla do denarja, vse ostale zahteve Italije pa so tudi za najbolj Italiji naklonjeni režim Albanije nesprejemljive. V tem pogledu se že opaža odločen odpor albanske javnosti, toda največja nevarnost je v določbi zločinskega tiranskega pakta, ki dovoljuje Italiji vojaško zasedbo Albanije, če bi se albanska vlada protivila rimskim načrtom. Albanski kralj in ves njegov režim sta zaradi tega prišla v hude škripe. Če se zahtevam Italije upre, mu grozi vojaška okupacija s strani Italije, ako pa Italiji ugodno, je zelo velika verjetnost notranjega upora, zlasti pri severnih plemenih, ki so že od nekdaj proti italijanskemu vplivu v Albaniji.

Da v tem primeru ne gre samo za francosko, Italiji morda neprijeteljsko kampanjo, dokazuje že samo dejstvo, da v enakem smislu tolmačijo razvoj italijansko-albanskega odnosa tudi v angleškem tisku, ki opozarja, da morajo velesile balkanski politiki Italije posvetiti vso pozornost, ker bi se moglo zgoditi, da nastane ta politika usodna za vso Evropo.

Tri dni dela za pol kile kruha

V Rusiji zopet umirajo zaradi lakote — Vlada je brez moči — Bajne krušne cene

Pariz, 28. avgusta. AA. »Journal des Debats« prinaša daljši članek pod naslovom »Strašne posledice bede v Rusiji«. Članek pravi med drugim:

Čeprav je sovjetski tisk zatrdjeval, da je letos žetev posebno dobra, je vendar gotovo, da vlada v sovjetski Rusiji in Ukrajini lakota, zlasti v pokrajinah od Doncu, kjer je položaj posebno strašen. Kakor govore, je v nekem mestecu pri Stavropolu umrlo okoli tisoč ljudi zaradi gladi. Nemške kolonije v Ukrajini je lakota skoraj popolnoma uničila. Čeprav je sovjetska vlada izdala najstrožje odredbe, da se vesti o la-

koti ne razširijo, se vendar širijo in potrjujejo. Najbolj jih potrjuje vlada sama, ki je sklenila podvojiti cene kruha v sovjetskih kooperativah. Temu ukrepu je namen izenačiti ceno kruha v kooperativah s ceno na svobodnih tržiščih, toda izenačenje je nemogoče, ker imajo krušne cene na svobodnih tržiščih že čisto inflacijski značaj. Koliko stane na svobodnem trgu v Ukrajini funt kruha, se najbolj vidi iz tega, da mora človek delati tri dni v sovjetski tovarni, da si zasluži denar za nakup funta črnega kruha.

Jugoslavija in evropski zračni promet

Izborna ureditev zračnega prometa v naši državi nudi jamstvo, da bodo kmalu vse zračne progene vzhod vodile preko našega področja

Dnevno lete stotine letal preko Evrope ter prenašajo desetstične kilogramov pošnih pošiljatev in na tisoče potnikov. S povprečno brzino od 300 km na uro seka jo letala nebesni svod ter ostavljajo daleč za seboj vsa prevozna sredstva na kopnem in na vodi. Redni zračni promet je še mlada, nima pa v nobeni drugi vrsti prometa resnega tekmeča in konkurenta. Varnost zračnega prometa je v desetih letih postala sto procentna in se je zračni promet sploh v najkrajšem času razvil do neverjetnih mej in razširil po vsem svetu. Če vzamemo kontinente kot celoto, je Evropa, kar se tiče napredka in razvoja zračnega prometa, pred Ameriko.

Najuspešnejše se je razvijal že od začetka zračni promet v Franciji. Pariz je središče posebno važnih zvez na dolgih progah. Potnik zapusti dandanes Pariz ob 2. popoldne in je zvečer ob 7.15 že v Berlinu. V enem dnevu se prepotuje proga Amsterdam-Bruselj-Barcelona. Iz holandske prestolnice krenejo letala ob 8.45 in prispejo v Barcelono ob 18.20 in je to baš toliko časa, kolikor ga je treba za železniško vožnjo od Zagreba do Beograda. Jutraj ob 8.30 krene potnik z letalom iz Pariza, 5 ur se lahko mudi v Londonu, zvečer pa je spet doma v Parizu. Letos od 1. junija je tudi stalna nočna zračna zveza med Parizom in Berlinom, ki pa je zasled še namenjena samo poštni službi. Zvečer oddano pismo v Parizu dobi nasloviljenec, pa najsi bo v Belgiji, Nemčiji, Skandinaviji, na Finskem ali v Rusiji, že drugo jutro. S progo, ki jo imenujejo »Strela vzhoda« in ki obratuje od 1. maja, je Pariz v enem dnevu zvezan z Bukarešto ali pa s Solunom. Let iz Pariza v Rim ali v Benetke traja 12 ur. Ena proga vodi preko Nürnberga in Münchena, druga pa veže Pariz - Rimom preko Curiha in Milana.

Velika je tudi aktivnost angleških zrakoplovnih društev. Proga London-Basel nudi možnost, da se prebivalec Londona v treh urah znajde v Švici, preži i dan v Baselu, k počitku pa se spet vrne v London. Zračni promet v Angliji ni tako intenziven kakor v Franciji, zato pa imajo Angličani najdaljše zračne zveze. Pot London - Cap je trajala lani 11 dni, sedaj pa samo še 10 dni. Tudi nemška Luft Hansa izkorišča vedno večjo zračno mrežo. Njeni aparati preletijo v poletni sezoni dnevno po 46.000 km ter zvežejo vsak dan 52 nemških in 31 tujih mest. Ekspresna proga London-Berlin, ki traja 5 ur, je namenjena samo pošti in blagovnemu prometu. Zrakoplovna društva severa so tudi zelo živahna in je tako na primer mogoče prispeti v Amsterdam, Hamburg ali Berlin še pred kosilom iz Londona z jutranjim letalom, po kosilu pa v Kopenhagen ali pa v Prago. Stalno obratuje proga Amsterdam-Batavia, ki je najdaljša redna zrakoplovna linija.

Tudi Švica ne zaostaja za ostalimi evropskimi državami. Švicarska zrakoplovna društva vzdržujejo progo Curih-Milano preko Alp, ki prevaža poleg potnikov tudi pošto in blago. Ta proga je zvezana s programi v Pariz in London in iz Milana v Rim. Stalno obratuje tudi proga Curih-Milano-Dunaj, ki je med poletjem podaljšana do Zeneve. Švica je v neposredni zračni zvezi z Barcelono, Londonom, Berlinom, Bukarešto, Solunom in Rimom. Švicarsko mrežo so dopolnili Italijani, ki izkoriščajo 1400 km dolgo direktno progo

Rim-Berlin, za katero je potrebno 9 ur in pol. V projektu je tudi proga Benetke-Tripolis s 12urnim letom. Rim je zvezan z zračnimi progami s Španijo, Tunisom, Grčijo, Turčijo in z državami centralne Evrope.

Na država je za kopni promet ključ vzhoda in so se baš zaradi tega tudi obračale osvojevalne želje Nemčije in Avstrije v toliki meri na naše pokrajine. Na daljni vzhod vodi le malo zračnih zvez preko naše zemlje, ker so izpeljane v glavnem preko Italije, Jadranskega morja in Aten proti severni Africi. Preko Jugoslavije pa gredo zračne proge za bližnji vzhod in je naša država v neposredni zračni zvezi z vsemi evropskimi državami. Zvezo Jugoslavije z evropskimi središči vzdržuje naše društvo za zračni promet Aeroput, deloma pa Aeroput v kooperaciji z zrakoplovnimi društvi drugih držav. Letala Aeroputa so zvezala prestolnice z vsemi važnimi središči države v najkrajšem času in nam tako ta izborna ureditev zračnega prometa v lastni državi obeta, da bodo v kratkem vodile vse zračne poti proti bližnjemu in daljnemu vzhodu preko našega področja, ker so ta pota najkrajša.

Zagreb, 28. avgusta. n. V pričetku septembra nastopijo v letalskem potniškem prometu na ozemlju naše države večje spremembe. Ob koncu tekočega meseca prenehajo namreč vse mednarodne letalske zveze in dne 31. avgusta bodo zadnji poleti na progah Zagreb - Bratislava in Zagreb - Gradec - Dunaj. Prav tako preneha tega dne letalska zveza med Skopljem in Solunom. Nadaljeval pa se bo še domači promet. V Beogradu bo odhajalo iz Zagreba od 1. septembra dalje potniško letalo vsako jutro ob 8.05, razen ob praznikih; prispejo bo v Beograd 10.35. Iz Beograda bo odhajalo ob 13.45 ter prispejo v Zagreb ob 16.25. Med Zagrebom in Sušakom bo vzdrževalo zvezo domače letalo, ki bo odhajalo iz Zagreba ob 16.45, s Sušaka proti Zagrebu pa ob 7. jutraj. Polet bo trajal 50 minut. Na progi Ljubljana - Zagreb bo ostal vzorni red nespremenjen. Iz Zagreba bo odhajalo ob 4.40 in prihajalo v Ljubljano ob 6.35, iz Ljubljane pa bo odhajalo ob 7. zj. ter prihajalo v Zagreb ob 7.50.

Avstrija : Jugoslavija 4 : 1

V tekmi za Davisov pokal smo večraj izgubili še oba singla.

Zagreb, 28. avgusta. d. Šele današnja dva singla v tekmi za Davisov pokal sta bila odločilna, zato je bil poslet občinstva na igrišču zelo velik. Kocka je padla že v prvem srečanju med Matejko in Punčecem, v katerem je Avstrijec sigurno zmagal v treh setih 6 : 4, 6 : 1, 6 : 3. Avstrija je po tej igri vodila že s 3 : 1 in je bila zadnja igra samo še prestižnega pomena, ki pa nam tudi ni prinesla pričakovane točke. Tudi drugi Avstrijec Artens je zmagal nad Kukuljevičem 6 : 3, 6 : 2, 4 : 6, 3 : 6, 6 : 0. Končno stanje je torej 4 : 1 in je s tem Jugoslavija izločena iz nadaljnega tekmovanja za Davisov pokal 1934.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: V splošnem bo jasno in suho vreme trajalo dalje.

Naši kraji in ljudje

Rudarjem je lastna civilizacija v nesrečo

Izkušnje z zasilno zaposlitvijo rudarjev iz trboveljskih revirjev pri cestnih delih — Pri rudnikih v južnih banovinah se morajo ustvariti življenjski pogoji za naše rudarje

Ljubljana, 28. avgusta

Pred tedni je poslal občinski odbor v Zagorju nekaj svojih članov na cesto Rače-Litija, da vidijo, kako se godi tam zaposlenim rudarjem. Komisija je ugotovila, da rudarjem primanjkuje zdrave pitne vode, posredovala pa je v naslednjih, zelo skromnih rudarskih zahtevah: da se v barakah izmenja že popolnoma zdrobljena slama za ležišča in da po možnosti vsak rudar dobi svojo vrečo za slamo, nadalje pa je tudi izposlovala, da delavci ne bodo takoj odpušteni od dela, če jih pazniki zalotijo, da malo počivajo. Odpušeni bodo šele po drugem brezuspešnem opominu zaradi postojanja.

Iz Trbovelj pa smo dobili danes naslednje poročilo, ki tudi govori o težavah pri delih na cesti: Na cesti Podmeja - St. Pavel je prišlo do nesporazuma med vodstvom in delavstvom, zaradi česar je okrog 130 delavcev zapustilo delo. Do nesporazuma je prišlo, ker bi se bilo moralo delo vršiti v akordu in so bili delavci mnenja, da pri takem akordu ne bi zaslužili niti minimalne mezdje jamskega šihata. Dela v akordu niso hoteli sprejeti, nakar jih je vodstvo izplačalo in odpustilo. Pri delu je ostalo še okrog 25 delavcev. Nadalje pravi poročilo, da so rudarji na cesti nezadovoljni tudi zaradi tega, ker nimajo nobene prilike za prenočevanje in morajo hoditi vsak dan na delo in z dela podrgu uro daleč. K temu je treba pripomniti, da delajo rudarji na cestah po 10 ur dnevno in da na primer na cesti Rače-Litija, kjer so zadovoljni z zaslužkom, zaslužijo na dan po 30 Din ali 3 Din na uro.

Iz vsega tega se vidi, da je našim rudarjem napoti in v škodo pri vsej nesreči tudi njihova — civilizacija, ker se zadovoljujejo z najskromnejšim zaslužkom, pritožujejo pa proti nesnažni zdrobljeni slami in sploh zaradi nedostatkov najosnovnejših pogojev za človeka primerno življenje. V tem je res velika tragika ne samo za sedaj, ko morajo naši poklicni rudarji delati kot dvinarji na cestah, temveč tudi glede bodočnosti. Pomislimo samo tole:

Prva generacija našega rudarskega stanu, ki je po precejšnjem delu izšla iz kmečkih domov, se je z novim težkim in nevarnim delom oprijela kmalu tudi novega načina življenja, ki je bil v pogledu civilizacije visoko nad življenjem v kmečkih domovih. To se dobro vidi iz tega, da so se med rudarji naseljevali samo boljši obrtniki, ki po vaseh nikdar niso iskali in se niso niti nadejali kakega obstanka. Mnogo rudarjev je bilo zaradi zaslužka tudi daleč po svetu in so seveda tudi ti vplivali na življenjski način svojih tovarišev, ki so prišli v rudnik iz bližnjih vasi. Vsa javnost je rada priznala in se celo ponašala z visoko civilizacijo v rudniških revirjih. Dokler so rudarji še imeli svoj trajni zaslužek, se je med njimi razpadlo več kajig in časopisov kakor med katerikoli drugim slojem v naši domovini. Pohvalno in v veselje je se omenjati tudi, kako se med rudarji razvijala sport, kako je deca dobro vzgojena, kako rudarji skrbijo za lično zunanost svojih hiš in kako se sploh na vseh straneh kaže njihova civiliziranost.

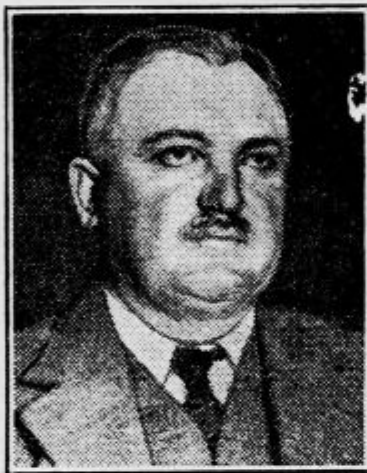
Ta civilizacija je, kakor vidimo, rudarjem že sedaj v nesrečo, vprašati pa se moramo, kako bo šele v bodoče. V Jugoslaviji nam ne manjka rudnikov, saj jih imamo okrog 230, od katerih jih stalno obratuje 112. Pri tolikih rudnikih pa je le malo pravega poklicnega rudniškega delavstva. Celotno 14 največjih rudnikov v naši državi, ki proizvajajo letno nad 100.000 ton premoga, so trboveljski rudarji po svoji strokovni sposobnosti in po svojih izkušnjah v velikem rudniškem obratu na prvem mestu. Trboveljski rudniki pošiljajo svoje stare, dobro izveštane rudarje na ceste k delu, za katero razven fizične moči ni treba prav nobene sposobnosti. Fizično moč je našim rudarjem ubilo težko delo v jamah in gladovanje, pri močeh, ki so jim še ostale, pa jim je, kakor vidimo, v škodo tudi z našim rudarskim stanom tako tesno zvezana civilizacija. Ko bodo enkrat na naših cestah uredili in za njo opremlili vse delavske barake, bo pa zmanjkalo dela in

tako postaja od dneva do dneva bolj pereče vprašanje: kam z rudarji iz trboveljskih revirjev?

Zemlje ni, da bi jo obdelovali, pa če bi se tudi mogli povrniti v življenje svojih davnih prednikov. Rudar spaža pač v rudnik, bo marsikdo dejal in še pristavil, da imamo rudnikov dovolj. Pri mnogih teh rudnikih pa so za delavce življenjski pogoji še slabši kakor na naših cestah in če mislimo na zelo negotovo bodočnost naših rudarjev, bi morali posvetiti že davno več pozornosti življenjskim razmeram in delovnim pogojem pri rudnikih v ostalih delih naše države. Ti rudniki bi brez izjeme potrebovali tako dobre delovne moči, kakor so trboveljski rudarji; in da ne dovedemo do absurda, da bi bila našim rudarjem v pogubo njihova civilizacija, je že skrajni čas, da se pri vseh rudnikih v državi dajo najosnovnejši življenjski in delovni pogoji za dobrega delavca, ki je tudi civiliziran.

Umorjeni poslanec in bivši minister Mirko Neudorfer

Po tragični smrti bivšega ministra poslance Mirka Neudorferja, ki je padel kot žrtev zavrattnega morila, se je ves Zla-

tar odel v žalne zastave. Vihrale pa so tudi po drugih okoliških krajih in od daleč so hitele množice naroda kropit pokojnega gospodarskega in prosvetnega delavca, ki je ležal na mrtvaškem odru v svoji rojstni hiši v vasi Ladislavcu blizu Zlatarja. Ves okoliš je globoko pretresla tragična smrt moža, ki se je nesebično trudil za napredek domovine in naroda, zlasti pa za svojo ožjo domovino, kjer je bil vsem rojakom vedno na razpolago z dobrimi nasveti in z dejansko pomočjo. V hišo žalosti je prispel v petek tudi minister g. Pavel Matica, ki se je globoko ganjen poslovil od svojega mrtvega najboljšega prijatelja ter izrazil svoje sočutje njegovi rodbini. Predsednik JNS g. Nikola Uzunović pa je v imenu stranke brzojavno izrazil sožalje Neudorferjevi rodbini. Predsedstvo JNS je odredilo tudi svoje delegate pri pogrebu zvestega tovariša in sodelavca. Iz doma so v soboto prenesli truplo v občinsko hišo v Zlatar, kjer so se od zaslužnega pokojnika poslovili zastopniki vseh občin zlatarskega sreza, katerim je Mirko Neudorfer med svojim političnim in javnim delovanjem storil mnogo neprecenljivih uslug. Velikanska je bila tudi udeležba prijateljev, tovarišev in naroda pri pogrebu v Zagrebu v soboto popoldne, o katerem je poročalo že nedeljsko »Jutro«.

Ljudje, ki so bolni na želodčnih, ledvičnih in kamenih v mehuru, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravnega »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno, skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gradba invalidskega doma v Beogradu

Beograd, 27. aprila.

Kakor hitro je bil z nakupom posestva bratov Gjorgjevičev na oglu Nemanjine ulice in Wilsonovega trga zagotovljen velik kompleks zemljišča za zgradbo velikega invalidskega doma v Beogradu, je državni odbor razpisal natečaj za izvršitev idejne skice te monumentalne zgradbe ter določil v ta namen denarne nagrade v skupnem znesku 120.000 Din. Natečaja se je udeležilo okrog 70 arhitektov iz vse države. Predloženi osnutki so bili 7. t. m. klasificirani ter predloženi posebni žiriji, ki jih bo pregledala, kar bo vsekakor trajalo nekaj tednov.

Ko bodo rezultati objavljeni in nagrade razdeljene, bo dal odbor izdelati proračun

Dva med življenjem in smrtjo

Ljubljana, 28. avgusta.

Na glavnem kolodvoru je danes popoldne vzbudilo veliko pozornost transport težko poškodovanega možkega, ki ga je spremljal poleg bolniških strežev tudi orožnik. Seveda so se ljudje takoj pozanimali za stvar in se je hitro razširila novica, da gre za aretacijo izredno opasnega zločinca, ki se je sam hote poškodoval. Stvar deloma odgovarja resnici. V reševalni avto so s perona prenesli hudo poškodovanega Jožeta Anžurja, doma iz Zaloga pri Ljubljani. Jože je v poslednjem času zagrešil več različnih grehov. Varnostna oblastva so ga dolgo časa zasledovala, vendar se je spretno umikal po našem ozemlju, slednjič pa je pred zagatami pobegnil v Avstrijo. Na podlagi tiralice pa so prijeli Jožeta avstrijski stražarji in ga včeraj ekspedirali iz Avstrije na Jesenice. Takoj, ko so ga predali se je Jože odločil za drzen poskus. Komaj je vlak privozil iz predora pri Podrožici, se je Jože vrgel med varnostne organe, jih odbil in se skozi okno pognal iz vlaka. Poskus, da bi spet dosegel zlato svobodo, pa se je drznemu beguncu udalo izjaloviti. Jože je padel z glavo na tla, prebil si je črepinjo in dobil še druge hude poškodbe. Ne-

ne in načrte. V domu bo azil za potujoče invalide (navadne vojake in podčastnike), prenočišča za častnike-invalide in penzionat za možke in ženske deco vojnih invalidov, ki obiskujejo šole v Beogradu. Ostali prostori bodo služili za pisarne osrednjega in oblastnega odbora, za lokale in stanovanja, ki se bodo oddajala v najem (najemnina se bo uporabila za vzdrževanje predvidenih ustanov v domu), za kino, za svečano dvorano za konference, shode in kongrese, za dvorano za zdravniške preiskave in ambulanco, za tiskarno in za sprejemnico. Zgradba bo štirinadstropna z veliko dvorano in terasami. Graditi jo bodo pričeli že jeseni ali pa prihodnjo pomlad, a tudi v slednjem primeru bo zgradba do 1. maja popolnoma gotova in izročena Udrženju vojnih invalidov.

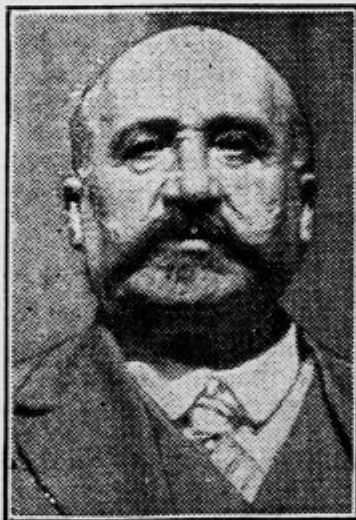
Invalidski dom bo brezdvomno ena najlepših zgradb v Beogradu. Bo povsem moderno urejen, da bodo uživali invalidi v njem vse komfort. Glavni vhod in dvorana bosta monumentalna. Zelo verjetno je, da bodo uredili v dvorani, ki bo 16 m dolga in 9 m široka, grob »Neznanega junaka«, katerega bodo prenesli z Avale.

zavestnega so spet naložili na vlak ter ga odpeljali na Jesenice, odtam pa v ljubljansko bolnišnico. Ves čas vožnje je ležal Jože Anžur v globoki nezavesti, do večera se tudi v bolnici še ni zavedel. Bržčas bo hudi dim poškodbam podlegel.

Sinoči okrog 21. so spravili v bolnico tudi mladega fanta Avgusta Ankona, mizarja državnih železnic, zaposlenega na kolodvoru na Savi. V nedeljo je napravil z večjo družbo tovarišev izlet na Sv. Goro. Na povratku se je zadržala družba v neki gostilni v dolini, kjer pa so se jeli že precej okajani fantje med seboj prepirati. Seveda se je kmalu izcimil splošen pretep. V zmešnjavi se je nekdo lotil z nožem Ankona in ga večkrat sunil v levo stran prsi in v trebuh. Ankon je bil aenkrat ves v krvi. Šele tedaj se je nrepet izmirlil. Na pomoč hudo ranjenemu fantu je prihitel zdravnik dr. Vladimir Orel iz Litije. Kmalu nato so Ankona obvezanega prenesli v vlak in ga spravili v ljubljansko bolnišnico. Ankonovo stanje je prav tako sila slabo, fant leži še vedno nezavest. Zalostno zadevo v ostalem preiskuje orožništvo, ki je nekaj pretepačev že aretiralo.

Jubilej marljivega delavca

Čil in zdrav praznuje danes v Ljubljani v trnovskem okraju svojo sedemdesetletnico g. Avgust Ničman, ki je 35 let v vsa-

kem oziru vzorno služboval pri mestni elektrarni. Staremu trnovskemu korenjaku, ki uživa velik ugled zaradi svoje marljivosti in svojega lenega značaja, želijo množični prijatelji še mnogo srečnih let.

Srce Prlekije se veseli obiska

Ljutomer, 27. avgusta

Vest, da se snuje v Ljubljani Društvo prijateljev Slovenskih gor, je odjeknila tudi v metropoli Prlekije, v Ljutomeru ter vzbudila veliko zanimanje. To je še naraslo, ko se je razvedelo, da pride že oktobra, torej ob času vesele bratve, več sto izletnikov, zlasti fotomaterjev v ta blaženi del slovenske zemlje, ki mu splošna gospodarska kriza tudi ni prizanesla. Divje romantike Slovenske gorice ne morejo nuditi, pač pa odpirajo ljubitelju prirodnih idil divne razglede preko svoje valovite zelene neskončnosti, iz katere se belijo zasnanje cerkve in dremajoče zidance ter se dvigajo vitki jagnedi.

V Ljutomeru se je na pobudo g. Gregorčiča in Petelina iz Ljubljane osnoval privrjalni odbor, ki je že določil izletne točke, kamor bodo vodniki-domačini poveli druge goste, da jim razkažejo znamenitosti in lepote naše zemlje. Izletniki si

Prosvetni tečaj celjske župe

Od 13. do vštete 15. avgusta se je vršil v Celju župni prosvetni tečaj, obvezen za vse edince celjske župe. Obiskovalo ga je 38 članov iz 33 društev. Vsi predavatelji so v splošno zadovoljstvo tečajnikov podali svoje referate, zvezane deloma s praktičnimi vajami. Zvečer je br. Kramar predaval v zdravstvenem domu razne sokolske in poučne filme. V teku poletja so se udeležili trije člani iz celjske župe saveznih prosvetnih tečajev v Novem Sadu in Ljubljani.

KULTURNI PREGLED

Ciril Debevec, „Gledališki zapiski“

Tiskovna zadruga v Ljubljani je pravkar izdala originalni spis našega znanega režiserja in igralca Cirila Debeveca: »Gledališki zapiski«. (Zbirka »Slovenske potik«, 8. zvezek, cena 36 Din). Na 100 straneh je podal avtor okrog 370 aforizmov, ki se v njih duhovito in s temeljitim poznanjem teatarskih vprašanj dotika vsega, kar je v zvezi z gledališcem. Tako knjige pri nas še nismo imeli in ne dvomimo, da bodo po nji z veseljem segli vsi, ki jih zanima gledališka umetnost. Za danes prinašamo iz »Gledaliških zapiskov« nekoliko aforizmov, ki jih nismo izbrali po drugem merilu kakor z željo, da bi pokazali čitatelju vsebinsko mnogovrstnost te izvirne knjige o gledališču.

Osnovni in glavni pomen gledališča je brez dvoma v tem, da s svojo duhovno in duševno ekstazo, s svojimi tragičnimi in komičnimi pretresi razrije in razbije človeško notranost tako, da začutijo vsi ljudje nepojmljivo neskončnost vesolja in nerazumljivo zagonečnost onostranstva, nerazdruženo spojenost vsega človeštva in vsega našega sveta.

Tudi v gledališču sta v bistvu samo dve stvari, ki se borita: duhovna in materialna; samo dva nazora, ki si stalno stojita naspro-

ti: idealističen in materialističen. Druhih razorov v bistvu sploh ni.

Bistvena moč in pomen vsakega pravega gledališča je pač v tem, da učinkuje s svojim magičnim čarom na vse ljudi enako, brez razlike na njih vero, svetovni nazor, politično pripadnost, starost, spol, družabni sloj in poklic.

Narodno gledališče ima po mojem trdnem prepričanju smisel in pravico samo kot umetnostna in kulturna ustanova. Kot zabavišče je popolnoma brez pomena.

Seveda se morajo tega zavedati vsi trije faktorji, ki pridejo pri usodi narodnega gledališča v poštev, namreč: narod, država in vodstvo.

Gledališče spada pod vodstvo izobražnega despota (Laube). Gledališka zgodovina dokazuje, da gledališča odbori nerazno vodijo.

Gledališča ne dajajo nikdar osebe. Delajo za vedno samo osebnosti.

V gledališču se morajo vse žive sile in vse naprave izplačati ali celo obrestovati. Kakorkoli: finančno ali moralno. Vse drugo je parazitstvo.

Za pravo repertoarno politiko je treba biti najprej fanatik ideje.

Fanatik, ne spekulant. Iskalce v spoznavalec skrivnosti in nedosegljivosti vsega neskončnega božjega stvarstva, oboževalec prirodnih in človeških lepote, buditelj in vodi-

telj etičnih sil in zagovornik socialnih pravic.

Samo s temi lastnostmi je moči sestavljati repertoar, ki naj bo vreden Narodnega gledališča. Samo s temi lastnostmi se ustvarja repertoar, ki ima glavo in hrbtenico, ki ima dušo, duha in srce.

Samo človek, ki mu je ta vera, ta fanatizem v krvi, bo vzdržal in obvladal to težko nalogo. Sicer pa se vedno zgodi, da ga teža vprašanja zmeka.

Pred vojno so mnogi pisali in razpravljali (Aškerc, Ilesič, Robida in dr.) o vprašanju, zakaj se pri Slovencih dramatika ne more razviti.

Poleg že odkritih in ugotovljenih (marškalov tudi jalovih) razlogov se mi zdi eden najvažnejših ta, da imamo Slovenci premalo moralne hrbtenice.

Drama je borba. Največkrat borba dobrega in zlega. Pisatelj, ki piše dramo, mora biti sam umetniško čster, kremenast in borbena značaj. Človek in umetnik, ki razpolaga z veliko, aktivno etično močjo.

Nam je ustvarjal tako samo Cankar. V tej veličini doslej samo Cankar.

Klasiki so in bodo ostali večni in neizbrniti zaklad bogastva človeškega duha.

Klasični repertoar je osnova in ogrodje božje, jasnovidne resnice... vsekega resnega repertoarja.

V klasični spe neusahljivi viri in živi dokazi veličastja duha, neizmerno domišljije, neskončni, omamne lepote in valike.

Tista gledališča, ki igrajo burke in »ljudska« igre zato, da uprizorijo od časa do časa tudi takšno literaturo, se mi zdi natančno taka, kakor tisti kmet, ki je podnevi zidal, ponoči pa mu je budič zmerom vse skupaj podrl.

Druzi narodi imajo igralske šole, v katerih je večina učnih ur posvečena dvema

BAYER, BAYER, BAYER,

to je glavni! Pazite vselej na ta zaščitni znak in nikdar ne boste kupili ponarejenih izdelkov. Pristni Pyramidon Vas ne bo nikdar razočaral, njegov učinek pri glavobolu in migreni je nedosegljiv.

V z. Jugefa k. d. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 9483 od 31./V. 1933.

bodo lahko ogledali sloveči Jeruzalem, domova Vraza in Miklošiča, Dolnji grad, Admontski »zid« z »Zidajskim bukvo-jom«, kjer so še prazgodovinske gomile, dalje na Rimljane spominjajoče Cezanjevce in Staro cesto, gostoljubni Hujbar, zanimivo Razkrižje s podzemskim hodnikom Zrinjskih, idilično, toda strmo Kalvarijo, še bolj strmi, sladko vince rodecji Strmec, na lepem Murskem polju pa ponosni kmet-ski Cven in Moto ob deroči Muri ter preko tihih »vesnic« s starinskimi imeni, Noršincev, Babincev, Krstancev, Banovcev in Grlave tudi Verže, domovino znamenitega junaka Ropose.

V kratkem izide tudi brošura, ki bo s primernim besedilom in slikami opozarjala ljubitelje prirode in mirnih pejzažev na naš dosedaj skoro neznan kot Panonske Slovenije. Da pa živi tod dobro, delavno in gostoljubno ljudstvo, to bodo izletniki že še občutili — samo priti morajo!

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne ka-prostovoljna podpora ali dajatev je za vsakega naročnika »Jutra« nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglava«. Vi še niste naročnik?

Domače vesti KIS-KANC

* Kralj je podelil štipendijo sinu ponesrečenega letalca. Kakor znanu, so se ne-
davnega ponesrečili blaženi zagrebški
aeroklubi I. Hekli, ki je zapustil nepre-
skrbljivo ženo in sina slušatelja prava.
Kralj se je osebo zanimal za rodbino po-
kojnega Hekla ter je sinu za dobo študi-
ja iz lastnih sredstev naklonil štipendijo.

* Ameriški rojak odličen letalec. V
Zemlju je prišel znameniti ameriški leta-
lec 22 letni Body Butcher (Bučar), ki je že
254 krat s pomočjo padala skočil iz letala.
Nad zemunskim aerodromom je skočil s
pazila na višine 120 m. Padal je do 890
metrov, ko se je šele odprlo padalo. Pri-
stal je povsem srečno. Butcher je nato
demonstriral navzočim letalcem poseben
patent ameriškega letala ter tudi padalo,
ki je pripravno za skoke iz hidroavionov
nad morjem. Posebna priprava omogoča,
da se sprost vsi jermeniki, s katerimi je
skakač pritrjen na padalo, tako da je v
vodi popolnoma prost.

* Pripravljalni odbor za proslavo septem-
brskih dogodkov v Ptuj na prošnja vse zu-
nanje posetnike ptujskih svetov, da ja-
vijo najkasneje do 1. septembra ptujske-
me mestnemu načelniku, koliko prenočišč
želijo rezervirati za 8. 9. in 10. septembra.

* Udeležencem glavne skupščine Jugo-
slovenskega šumarskega združenja, ki se
bo vršilo 3. septembra v Banjaluki, je od
prometnega ministrstva dovoljen popust
pri železniški vožnji, ki velja tudi za iz-
lete udeležnikov v skupinah v mesto Jaj-
ce in v šume, ki leže v okolici Jajca, Ba-
naljake in Knina. Za člane državne urad-
nike velja četrtinska, za ostale člane pa
polovična cena vožnj kart. Člani državni
uradniki kupijo karto na osnovi svoje že-
lezniške legitimacije, ostali člani pa na
osnovi članske legitimacije Jugoslovenske-
ga šumarskega združenja, glavne uprave
ali, če te nimajo, na osnovi legitimacije
podružnice v Ljubljani. Vsi morajo poka-
zati, na povratku s skupščine domov po-
terdilo predsedništva skupščine, da so se
skupščine udeležili. Popust velja od 31. t.
m. do 10. septembra za vse razrede, iz-
vzemši četrtega in v vseh vlakih izvzem-
ši ekspresnih. Članske izkaznice so čla-
nom na razpolago pri društvenem blagaj-
niku v Ljubljani, Gosposka ulica št. 15. II.,
gozdarski oddelke banke uprave, med do-
podlanski urami.

* Kongres zvez železničarjev. Po za-
ključku, storjenem v Varšavi leta 1932,
se bo kongres železničarjev letos vršil v
naši državi. Delegati 16 evropskih želez-
niških uprav se dne 3. in 4. septembra se-
stanejo v Zagrebu, kjer si ogledajo mesto
potem pa potujejo na Split, Dubrovnik, Her-
cegovi, Kotor, Cetinje, Sarajevo, v Beo-
gradu pa se odprli kongres dne 10. sept.
V vsakem mestu se bodo mudili le malo
časa, vendar pa se bodo lahko prepričali o
lepoti našega Primorja.

* Zveza absolventov kmetijskih šol drav-
ske banovine bo imela člansko skupščino
v nedeljo 10. septembra ob 11. v Ljublja-
ni, v mali dvorani hotela Uniona.

* Sprejem golčevcev v dom kralja Alek-
sandra za srednješolce v Beogradu. Dom
kralja Aleksandra I. za diake srednjih šol
v Beogradu bo začel služiti svojem na-
menu letos 1. oktobra in naznanja njego-
va uprava staršem, ki še niso dovolj obve-
šeni, da je rok za vlaganje prošnje za
sprejem v dom podaljšan do 15. septem-
bra. Na zahtevo pošilja vse informacije
uprava doma kralja Aleksandra I. Beograd,
Mladraza Davidovića ulica št. 33.

* Rektorat montanistične visoke šole v
Leobnu obvešča diake, ki se nameravajo
tam vpisati, da morajo bodisi za začetek
ali nadaljevanje montanističnih študij vi-
zijsko prošnjo vsaj do 15. septembra, nakar
pa rektorat takoj reši. Poznejše prošnje
pa mora rešiti avstrijsko ministrstvo za
trgovino in promet.

* Opozorilo turistom in izletnikom.
Slovensko planinsko društvo opozarja tu-
riste in izletnike, da je prišla Meščanska
korporacija v Kamniku s seboj komplek-
sov na Dolu pri Veliki Planini. Les se bo
spravil po Dolskem grabnu proti Kovi-
šu. Po tem grabnu je speljana turistova
pot in na novo zgrajena lahka lovsko
pot. Za spravilanje lesa se vrše razna de-
la, tako razstreljevanje skal po grabnu,
posek lesa za gradnjo rize itd. Les se se-
ka tudi nad skalnatimi stenami na obeh
straneh in se spušta preko teh strmin v
graben. Zato je vsaka hoja po grabnu,
zlasti pa v dneviš spušcanja lesa po grab-
nu, za življenje nevarna. Ob koncu av-
gusta se prične stalno spravilanje lesa
po zgrajeni rizi in bo zaradi velike živ-
ljenjske nevarnosti vsaka hoja nemogoča.
Kamniška korporacija je že vsak prehod
zaprla in namestila v ta namen vidne na-
pisne deske na vrhu Dola, dalje na Kovi-
šu od začetka poti na Dol. Pot bo zaprta
dalje časa, bo pa prehodna v nedeljah in
praznikih (cerkvenih) od septembra da-
lej.

Jutri tebi

zdravo, lepo in štedljivo Lutz

usta je odprl, pa sem mu videl v mož-
gane.

Režiserski pokle sem občutil vedno kot
zelo oster, zelo krut in nasmiljen posel.

Režija ni za to, da igralca teoretično iz-
obrazuje in uči igralne tehnike. Za to je
šola. Režija pa je za to, da igralca vsebin-
sko odkriva, preoblikuje in ga vključuje v
umetniško celoto.

V režiji ovate tihotapstvo.
Blago so tihotapci sami.

Vsak igralec je jasnovidec. Njegova stvar-
itve so njegove (po pesniku in režiserju
povzročajo) vizije. Kdor nima vizij, ni igra-
lec. Tu se začneja umetnost.

Vee družo je služba. Lahko krasna, nad
vse sposobna in zanimiva — toda vedno le
služba.

Pojav povojnega časa je tudi to, da so
možje na odru vedno redkejši. Močne in
izrazite moške nature pojemajo in izgi-
najo.

V nobeni umetnosti se ne dá tako zlahka
alepariti, kakor v igralski in režiserski.
Toda nobena umetnost se tidi tako težko
ne maščuje.

Vesko zvezdnost v gledališki priča o
slabem vodstvu. Vesko zvezdnost je pri-

lje, ko bo riza že povsem zgrajena. Slo-
vensko planinsko društvo opozarja tu-
riste in planince, da se držijo gornjih navo-
dil, tako da bo vsaka nesreča izključena.

* Zlata poroka. Pred kratkim je Huto-
merski občinski delavec g. Franc Zavrat-
nik na Kamenščaku slavil s svojo ženo
zlato poroko v krogu ožjih sorodnikov.

* Himen. V Skofji Loki sta se v soboto
poročila faktor g. Jože Gmeiner iz
Ljubljane in gđ. Anica Hočevarjeva iz
Mekinj pri Kamniku. Bilo srečno!

* Prošnja na vse javne funkcionarje.
Uradni list Lavantinskega knezoškofjske-
ga ordinarijata v Mariboru št. 1911-VII
od 21. t. m. razglasa, da imajo v kratkem
vsi župni uradi na primerno nedeljo iz-
vesti dinarsko nabiralno akcijo v prid
gradbenega fonda za zgradbo azila tuber-
kuloznim bolnikom. Ker je na deželni efekt
te zbirke odvilen le od krajevne propa-
gande in agitacije vplivnih javnih delav-
cev, prosí Protituberkulozna liga v Mariboru
vse učitelje in šolske vodstva, oro-
žnike in žandarmerijske stanice, občinske
odbornike in občine ter postarje in finan-
carje, da skušajo kot javni funkcionarji
po svojih močeh pomagati župnim uradom
s primerno agitacijo, da bo uspeh tem
večji. Vsak, ki bo pripomogel do uresni-
čenja tega lepega, plemenitega in človeko-
ljubnega načrta, bo gotovo imel prijetno
notranje zadoščenje. Bodimo dobri in po-
magajmo svojemu bližnjemu, ki ga trpi-
pinč morilka jetika, in gotovo nam bo
usoda v življenju naklonjena. En dinar
na osebo in leto gotovo ni nobena žrtve.
Mariborčani pa naj ostanejo vztrajni in
ponosni na mesečni protituberkulozni din-
nar, ki naj ga izroče po hišnem lastniku
lignemu inkasantu.

* V počaščenje spomina senatorja dr.
Emila Gavrilca. Jugoslovensko novinarsko
udruženje, sekclja Beograd je, namesto
venca vpisalo svojega izrednega člana, v

Caričina podveza

S tem filmom otvarja v četrtak Elitni
kino Matica novo filmsko sezono!

Rogaški Slatini umrlega senatorja g. dr.
Emila Gavrilca za utemeljitelja svojega
podpornega fonda z vlogo 500 Din.

* Nov grob. V Pregradu je umrla po
dolgi mučni bolezn poselstnica in lekar-
narska vdova, gospa Jozefina Thierry de
Châteaueux. Pokopali so jo v ponedeljek
na domačem pokopališču. — Pokojni blag
spomin, žalujočim, iskreno sožalje!

* Turistična sezona polema. Turistična
sezona, ki je v zadnjih dveh mesecih bila
precej živahna, je — kakor poročajo iz
Dalmacije — začela pojemati. Govor pri-
ha je še malo, a dosedanj se polagoma
vračajo domov. Letošnja sezona je bila
približno za deset odstotkov boljša, kakor
lanska. Split je v zadnjih sedmih mesecih
posetilo 16.000 tujih gostov.

* Ugodnosti obiskovalcem velesejske
privede. Ljubljana v jeseni. Poselstni-
ki sejske permanentne legitimacije so
upravičeni do poljubnega večkratnega vsto-
pa na razstavo in do 50% popusta na vo-
zinih na vseh vlakih razen SOE. Pri odhodu
naj se kupi cel vzni listek in da žigos-
ta sejska legitimacija pri postajni bla-
gajni. Poselstnik prejme na velesejski v le-
gitimaciji potrdilo, da je razstavo obiskal
pri odhodu na ljubljanski postaji se legiti-
macija ponovno žigosa, nato postane želez-
niški vzni listek veljaven za brezplačen
povratek. Zato ne oddajte ob prihodu v
Ljubljano voznega listka, ker velja za
brezplačen povratek. Ugodnost velja: za
dopotovanje od 30. avgusta do 11. septem-
bra, za povratek pa od 2. do 15. septembra
1933. Permanentne legitimacije se do-
be pri tujkoprometnih organizacijah, pri
hranilnicah, v bankah, zadrugah, trgovskih
in obrtnih organizacijah in pa tudi na za-
htevo po pošti od velesejskega urada.
Pri nakupu se plača za legitimacijo 3 Din.
ostanek 27 Din pa pri blagajni ob prihodu
na velesejsko. Permanentna legitimacija
pa upravičuje tudi do znižane voznice na
Jugoslov. parobrodih, na železnicah v
Avstriji, Bolgariji, Češkoslovaški, Grčiji,
Italiji, Madžarski, Nemčiji, Poljski in Ru-
maniji. Lanskoletno sejsko razstavo je
posetilo nad 100.000 obiskovalcev. Zato ne
manjkajte letos med njimi.

* Vabila k otvoritvi jesenskega ljub-
ljanskega velesejskega od 2. do 11. septem-
bra so razposlana. Če komu vabilo pono-
toma ne bi bilo dostavljeno, naproša vele-
sejska uprava, da ga reklamira v vele-
sejski pisarni.

* Šolska mladina ima za obisk letoš-
njega jesenskega velesejskega od 2. do 11.
septembra znižano vstopnino po 3 Din za
učenko oziroma učenca, ako je obisk sku-
pen pod vodstvom gg. učiteljskega. Dan ob-
iska poljuben. Posebno opozarjamo šolska
vodstva na velike razstave: veterinarsko,
kmetijsko, razstavo Slovenske cerkve.

vedlo dosele še vedno nezadržno vsako gl-
dališče do krize in poloma.

Lep, strašno lep je igralski pokle. Toda
brez prave ravnosti (tudi v veselih stvareh),
brez krvave odgovornosti, brez navdahnje-
nja in brez tistega čudnega, nepopisnega in
neznanega ognja se mi zdí najbolj grd,
najbolj bedast in najbolj sramoten od vseh
poklicev na svetu.

Preprosta in značilna scena mi velja več
ko vsaka še tako razkošna, slikovita in bo-
gata oprema.

V gledališču hočem premišljavati, sočur-
stvovati in sodoživljati, ne pa očesno se pa-
sti in telesno naslajati.

Naturalistični insecinator je bil v
skrajnem primeru tudi dober in spreten
obrniki.

Sodobni insecinator pa mora biti tudi
umetnik.

Glavne naloge kritike so: ugotoviti, oore-
deliti in oceniti.

Kritika ni samo znanost. Pa tudi ne samo
umetnost. Kritika je oboje: umetnost in znan-
ost.

Umetnost je iracionalna. Najgloblji pomen
kritike je, da ne razložne vrednote odkrije
in ugotovi.

Če igralec ne razume ali ne občuti svoje
uloge, mu za silo pomagata pisatelj in re-
žiser.

gospodinjstvo »Red in snaga k zdravju po-
magajmo, itd., ki bodo nudile nazoren pouk,
našim pa tri učenju mn-go koristile

* Domače pletenine, zlasti nogavice, do-
kolenice, sviterje posebno cenimo ter jih
varujemo kot nekaj zaklada, ker vedno
bolj izginjajo, ker primanjkuje volne za
te izdelke, ki se izdelujejo v malih množi-
nah. Letošnja razstava ovac naj poživí re-
jo teh živali, da bomo pridelali vsaj za do-
mače pletenine, ki so toliko cenjene, da
volj fine volne. Obiščite razstavo ovac
in koz ter se prepričate, da imamo doma
dobro pasmo, ki nam daje volno za te ple-
tenine. Razstava bo od 5. do 11. septem-
bra.

* Bran-lbor. Letošnjo pomlad je bilo
osnovano v Ljubljani osrednje društvo no-
ve narodno-obrambene organizacije »Bran-l-
bor«. Naloge in cilji »Bran-l-bora« pa so
tako važni in pereči, da njegovo delovanje
ne sme in ne more biti omejeno samo na
Ljubljano, temveč mora pri tem našem
obrambenem delu sodelovati vsa javnost ti-
rom naše domovine, saj gre za nacionalni
obsto stotisočev naših rojakov! — Vabijo
ljublanskega osrednjega odbora za osno-
vanje podružnice se so posamezni krajevni
centri že odzvali. Podružnice »Bran-l-bora«
že obstojajo v Kranju, na Vrhniki, v Ribi-
nici, Višnji gori, Kozjem in v Ormožu,
snujejo pa se v Mariboru, Celju, Novem
mestu, Kamniku, Gorenjem Logatu, Do-
brovi pri Ljubljani, Skofji Loki, Goraji,
Lendavi, Gornji Radgoni, na Jesenicah,
Kranjski gori in na Viču. Nacionalno, kul-

Caričina podveza

Poslednji v Evropi izdelani vefilm
dražestne Lillane Harvey.

turni in gospodarski položaj naših rojak-
ov v tujini je težak, ponekod obupen.
Svojo ogromno in težavno nalogo, da šči-
ti in očuva te naše rojake pred nacionalno
propastjo, bo »Bran-l-bor« mogel vršiti le v
vzajemno pomočjo vsega našega svobod-
nega naroda. Pričakujemo zato, da se bo
tudi v drugih krajevni centrih, sča-
soma pa v sleherni naši vasi osnovala po-
družnice »Bran-l-bora«. Osrednji odbor
»Bran-l-bora« pošlje v Ljubljani, Šelenbur-
gova ulica 7-II.

* Arheološki izlet v Pirov. V spremstvu
Mirograda Grbiča, šefa predhistoričnega in
antičnega oddelka narodnega muzeja v Beo-
gradu, sta prispela v Pirov generalni di-
rektor ameriške arheološke ekspedicije v
Jugoslaviji in drugi direktor istega zavoda.
Gledala sta si v spremstvu profesorja
Dimitrija Vučkovića ostanke grškega žrt-
venika ter štiri starodavne gomile, ki sta
jih fotografirala, popoldne pa sta se poda-
la v Belo Palanko, da vidita ostanke rim-
skih in drugih starin.

* Tragična smrt matere in sina. Pre-
teklo soboto se je pretrgala električna ži-
ca, ki spaja Gacko z železniško postajo
Sinac. Žica je padla na zemljo. Kmalu po-
tem je siromašna kmetica Marica Bobin-
čeva šla v gozd po drva. Pri tem se je
dotaknila žice ter ostala na mestu mrtva.
Ubili jo je električni tok. Njen šestletni
sineček, ki jo je prišel iskat, jo je skušal
dvigniti, a čim se je je dotaknil, je tudi on
obšel mrtev.

* 22.000 Din izgubljenih. Med vožnjo s
novomeškim avtobusom od Laniše do Gro-
supljice in dalje po pešpoti proti Skoflji-
ci in Ljubljani je izgubil Oto Hehl iz Nem-
čije, sedaj stanujoč v Laniški pri Šmarju,
listnico iz kirokodojevo kože. V listnici je
bilo precej bankovcev v naši, dalje v nem-
ski, češkoslovaški, italijanski in tudi v
madžarski valuti. Vrednost izgubljenega
denarja znaša nad 22.000 Din. Oto Hehl
denarnice še ni dobil nazaj. Poštenemu
najditelju nakloni lepo nagrado.

* Velike železniške tativne. Na progi
Zagreb-Brežice se zadnji čas še ponavljajo
velike železniške tativne. Specialisti za
vlome v tovorne vozove. so se spravili v

PRIMA SARDINE

tvorniška zaloga, neverjetno nizke
tvorniške cene samo v delikatesi
V. A. JANEŠ, Aleksandrova c.

Zobozdravnik specialist
DR. IVAN OBLAK
zopot ordinira. 8856

ZOBOZDRAVNIK
Dr. Vladimir Dolenc
naznanja, da se je preselil na Masaryko-
vo cesto 58 vis a vis Ranzingerja in
ordinira dnevno od 8.—12. in od 3.—6.
8815

Če kritik ne razume lastnega baeidila,
mu ne pomaga nihče.

Če bi bile današnje gledališke krize res
samo materialnega značaja, bi gledališka
kritika ne smela biti v krizi, ker ni ma-
terialno odvisna. In vendar ni kriza gleda-
liškega kritiziranja nič manjša od krize iz-
vajanja.

Zato, ker krivda ni v krizi denarja.
Temveč v krizi duha in morale.

Publika je prav za prav med tistimi red-
kimi stvarmi, ki je človeški duh še ni mo-
gel jasno in določno opisati.

Publika je najbolj nepreračunljiva skriv-
nost na svetu. Danes je pametna — jutri
neumna; danes duhovna — jutri mesena;
danes vdana — jutri nezvesta; danes budna
in občutljiva — jutri mrtva in okorala; da-
nes prijazna — jutri brutalna; skratka: da-
nes je angel in jutri zver.

Dobro gledališko občinstvo prav za prav
ni nič drugega nego skupina mimično da-
rovitih ljudi, oziroma z drugo besedo: sku-
pina pasivnih igralcev.

Najbolj neroden občutek za igralca je,
kadar čuti, da je občinstvo nad njim.

Največja sramota za gledališče je bridko
spoznanje, da ga vodi zabava željna druhal.

Če ima publika igralca rada, jo vleče igra-
lec lahko tudi za nos.

prvi vrsti na manufakturno blago, ki ga v
bahah odnašajo in potem po deželi proda-
jajo. Pretekli petek je bil večji vrom v
tovorni voz, v katerem je bilo naloženo
manufakturno blago. Vlomilci so odnesli
kar dve, do 40 kg težki bali finega manu-
fakturnega blaga, ki je cenjeno na 50.000
Din. Tatovi so z blagom zginili brez sledi.
Nekateri tatovi pa so se spravili na
okenske jermene v potniških vozovih.

* Pobeglet jelnik. Pred dnevi je bil pri-
veden v občinske zapore v Kranju 23 let-
ni Anton Demuth, doma iz Nemčije, ki
govori razne evropske jezike, zlasti poleg
nemščine tudi zelo dobro srbohrvaščino.
Dolgo časa se je pečal s plodonosnim po-
slom tihotapljenja iz Avstrije v Jugosla-
vijo, sledilci pa so ga vendarle prišli ne-
kje na Jezerskem in ga spravili v zapor.
Demuth pa si je znal pomagati tudi v tem
primeru. Pri pobegu je bil obločen samo v
sive hlače in tako srajco, brez čevljev, su-
knika in pokrivala. Prebrisaneža ubežnika
zasledujejo na vse strani.

* Čudni oblaki mrčesa nad Banjaluko.
V soboto zvečer so se že v začetku mra-
ka zbrali nad Banjaluko čudni oblaki, ki
so jih tvorile male večje, tako imenovani
vodni cveti (ephemera vulgaris) v ogrom-
nih rojih. Mrčes je obdal na debelo vse lu-
či po mestu, posebno pa še svetilke pred
kavarniškimimi lokali. Že po 8. zvečer ni bi-
lo več mogoče sedeti pred kavarnami, ker
so se od svetilk vsipale večje na goste ka-
kor snežinke. Lastniki lokalov, ki so se
bali, da jim bodo večje pregale goste, so
ugasnili svetilke, a je tudi to le malo po-
magalo. Ob 11. ponoči je bilo na pločnikih,
ki so kolikor toliko osvetljeni, teh več.
ki živijo samo dobro uro, vse polno in za-
greko 2 cm na debelo. Pasanti so radoved-
no motrili ta nenavadni pojav, na katerega
se ne spominjajo nit, najstarejši meščani.
Cestni promet pa so imeli mnogo dela, pre-
den so ulice očistili od ogromne množice
mrčesa. V veliki množini pa so se večje
vsipale tudi v vodo v veselje rib in ribi-
čev.

* Tovarna Jos. Reich sprejema mehko
in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Caričina podveza

v glavnih vlogah
Lillian Harvey in Conrad Veldt

Iz Ljubljane

u. Konzul Francije, g. E. Neuville, je
nastopil redni dopust. V njegovi odsotno-
sti bo upravljal francoski konzulat v Ljub-
ljani g. Robert Orlandi, ataše poslanstva
Francije v Beogradu.

u. Z univerze. V višjo skupino na uni-
verzi kralja Aleksandra I. so napredovali:
redni profesor na tehnični fakulteti inž.
Vurnik Ivan, dalje asistent iste fakultete
inž. Globočnik Stojan in p. Žurga Janez.

u. Pilotska šola, ki nam bo vzgojila
kader mladih pogumnih sportnih in tudi
poklicnih letalcev, je bila otvorjena več-
raj jutraj na novem letališču. Priprave
je pod okriljem ljubljanskega Aerokluba.
ki je za načelnika šole imenoval državne
delegata pilota Kuharja, dočim vzgaja
gojenca znani naš pilot Gabrijel Vodišek.
Teorijo predavajo inž. Bloudek, inž. Ku-
helj in meteorolog prof. dr. Reja. Gojene-
ci so pričeli vaditi večraj jutraj z varnim
in solidnim »Brandenburgom«, po desetih
tednih bodo pa že zanesljivi piloti. Želimo
jim mnogo uspehov.

u. Preureditev Ajdovščine. Z gradnjo
krožne tramvajске proge po mestu bo de-
loma spremenjeno tudi lice trga pred »Ev-
ropo«, tako zvane Ajdovščine, ime, ki ga
nam je prikladal v spomin ljubljanski zgo-
dovinar, župnik g. Ivan Vrhovnik. Poleg
druhih sprememb, ki so v načrtu bo zgra-
jen taktaj že sedaj nekaj trkot tratičnic,
tako da bodo vozovi v bodočnosti lahko vo-
zili v vse smeri. To bo nekako najbolj
elastična točka bodočega tramvajskega
prometa.

u. Dar CMD. Gospa Vika Jančigajeva
iz Šiške je plačala Družbi sv. Cirila in
Metoda 500 Din kot volilo dne 2. maja
lanskega leta umrlega soproga g. Martina
Jančigaja. Iskrena hvala!

u. Veliko zanimanje za film »V svitu
zore«. Pomorski filmi so že od nekdaj
priljubljeni pri nas, še večje zanimanje pa
vlada med občinstvom za film »V svitu
zore«, ker se godi vse dejanje na podmor-
neah med svetovno vojno. Prvič vidimo
v filmu, kakšno važno vlogo je igralo to
moderno orožje v vojni na morju. Vidimo
in doživljamo vso grozoto dvigata topov-
skega ognja iz sovražnih oklopnih, križark
in drugih vojnih ladij. Obstreljena pod-
mornica leži pogreznjena na morskem
dnu in junško moštvo se že pripravlja
na smrt. Le še malo upanja imajo mornar-
ji na rešitev. Velenapeti so prizori v tem
filmu, ki je vsebinsko izredno lep, in ga
zato vsakomur priporočamo v ogled. V
glavni vlogi poveljnika hrabre podmorni-
ce vidimo znamenitega igralca Rudolfa
Forsterja; partnerja Elizabete Berner v
njenih doedanjih dveh filmih »Artljana«

Zakaj ne počiva planince
čepav se iz vzpenja do-
bre štiri ure? Ali ni utru-
jen? Nikakor ne! Saj on
je odlične

Kiki

Kdor je Kiki počuti se bolje,
Kdor je Kiki ta je dobre volje.

Kiki

čudo osvežuje, se prilježe, prija.

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

in »Zaslanane ustne«. Ker ostane film
samo še danes in jutri na spredu, naj
občinstvo hiti s posetom tega programa. V
četrtak 31. t. m. se prične že nova kino-
sezona 1933-34 in sicer z zadnjim po Lilla-
ni Harvey v Evropi izdelanim vefilmom
»Caričina podveza«.

u. V poročilu o razbiti družbi roparskih
ciganov, ki smo ga objavili v soboto, je
bilo ime trgovca v Podvelji pri Brezmem,
kjer je družba vlomila v maju, pomotoma
označeno kot Čuk. Pravilno se trgovca
imenuje Čokli, kar s tem popravljamo.

u. Ukinjene avtobusne zveze. Auto-
mobilsko podjetje g. Franca Grada nazna-
nja, da ukinja s 1. septembrom naslednje
vožnje: ob delavnih iz Kašja ob 15. in
ob 15.30 iz Ljubljane; ob nedeljah in praz-
nikih pa ob 6. jutraj iz Kašja in ob 7.
iz Ljubljane ter ob 20.30 iz Kašja in ob
21. iz Ljubljane.

u. Izpred sodišča. Pred kazenskim sod-
nikom poedincem se je večraj vršila dolga
mestoma prav burna razprava zaradi pre-
vare. Tega prestopka sta bila obtožena
zakonca France in Ela Kotnik. Iz Zgornje
Šiške. France je stavebnik. Sredi januar-
ja letos sta prišla k trgovcu Legatu v Pre-
šernovi ulici ter naročila velik pisalni-
stroj znamke »Continental«. Zvela sta ga

Iz Maribora

— a Nova postojanka naprednega delavstva ob mej. V nedeljo dopoldne je napravila mariborska podružnica Naredne strokovne zveze izlet svojega članstva in ostalega nacionalnega delavstva ter namješčenstva na Sladki vrh, kjer se je vršilo tudi zelo dobro obiskano javno zborovanje. Izleta se je udeležilo okrog 200 trdnih nacionalnih borcev na severni meji naše banovine, zborovanja pa so se udeležili tudi v velikem številu delavci in namješčenici sladkogorske tovarne lepence. Na shodu so govorili gg. Vojska Bajt in Tumpej iz Maribora, g. Kuček s Sladkega vrha, ki so podali jasno sliko o sedanjem stanju in položaju našega nacionalnega delavstva in podčrtali vse velike težave, ki se čakajo v bližnji bodočnosti. Poudarili so posebno velik pomen vojštev v Delavski zbornici. Po njihovih govorih je bila na splošno želja in zahteva ustanovitve krajevne podružnice NSZ, ki kateri je takoj na mestu pristopilo že 37 članov. Zbrani delavci so s pevskim odsekom »Nanos«, ki se je tudi udeležil izleta, zapeli več nacionalnih pesmi. Zborovanje je vodil domaći nadučitelj in preizkušeni narodni borič g. Jakopac.

Dr. Fran Toplak

specialist za ženske bolezni in porodništvo, Glavni trg št. 18

zopet redno ordinira od 9. do 11. in od 15. do 16.

8850

a— Zveza mladih intelektualcev — učiteljsko združenje. Oba mariborska učiteljska krožka priredita v petek, dne 1. septembra, celodnevni izlet na Kobansko. Zbirališče ob 7. uri pred samostanom šolskih sester. Na izletu se bomo podrobneje pomenili o naših resolucijah na kongresu. Podrobne informacije dobite v sredo dopoldne v našem lokalu v Sodni ulici 9-3. Naj ne bo nikogar, ki bi v tako važnem trenutku, ko smo tik pred svojim kongresom, brezbrizno stal ob strani.

a— Poziv vsem mladim dipl. inženjerjem, arhitektom, dipl. tehnikom, geometrom, absolventom srednjih tehničnih, šumarskih, tekstilnih in silničnih šol. Kljub dolgem študiju, ko smo se ob stradanju, zmružovanju in splošnem pomanjkanju najpotrebnejših fizičnih dobrin, a polni mladostnega idealizma pripravljali za svoj poklic, smo danes na cesti. Kaj nam pomaga ves študij, vse žrtve, kaj nam pomaga diploma v žepu, ko pa smo brezposelni in se ne moremo poklicno udeleževati. Brez zaščite, brez opore smo, preživljamo se iz dneva v dan in zapravljamo svoje mlade energije, čas, svoj mladostni idealizem in svoje dragoceno strokovno znanje. Nič nam ne pomaga, vseposledno naletižna na gluha ušesa. Inozemci nam odjedajo naš najboljši kruh, vseposledno ima prednost protekcija, strokovno znanje in sposobnost se ne upošteva. Tovariši! Ne preostane nam drugo, da si po vzgledu drugih pomagamo sami! Organizirajmo se! Zveza mladih intelektualcev ustanavlja za nas poseben stanovski krožek. Naj ne bo nikogar, ki bi se nadalje stal ob strani s prekrizanimi rokami in čakal na »boljše čase«, ki jih brez našega aktivnega dela ne bo. Zato pozivamo vse tovariše, da se v sredo 30. t. m. ob 20. uri javijo osebno v naši sobi. Tovariši, ne pozabimo na kongres mladih intelektualcev, ki se bo vršil v nedeljo 3. septembra v Ljubljani! Takrat bomo iznesli v javnost svoje zahteve in pritožbe! Vse brezposelne tovariše kakor tudi one, ki so kjerkoli pod krivdnimi razmerami uslužbeni, prosimo, da se nemudoma prijavijo in pošljejo eventualne svoje predloge. Tovariši! V strokovni organizaciji je edina rešitev iz tega obupnega položaja in krivdnice zapostavljanja. Pripravljamo odbor strokovnega krožka mladih inženjerjev, zveza mladih intelektualcev, Maribor, Sodna ulica 9-3.

a— Jadranjska straža v Mariboru. Gregorčičeva ulica 26, poziva vse člana, ki so prijavili svojo udeležbo za proslavo v Splitu, da čim prej dvignejo potne objave. Ob tej priliki sporočamo še eventualnim interesantom, da imamo še nekaj objav na razpolago. Ugodnost četrtinske vožnje traja od 4. do 14. septembra. Vse potrebne podatke dobite v pisarni.

a— Znižanje krušnih cen v Mariboru. Mariborsko mestno načelstvo je zaradi znižanja cen moke predpisalo združenju pekovskih mojstrov v Mariboru z veljavnostjo od 30. t. m. naslednje krušne cene: za kg belega kruha 4 Din, polbelega 3.50, rženega, črnega, oziroma mešanega 3. Drobno pecivo 50 para. Drobno mlečno pecivo mora tehtati najmanj 5 kg, navadno pecivo, žemlje, itd. pa 7 kg. Kruh, razen peciva in specialne vrste kruha, ki prihaja v trgovino v manjši teži kakor pol kg, se sme prodajati samo v štručah oziroma hlebič po pol, tričetrt, eden, eden in pol, dva, dva in pol in tri kilograme. Mestno načelstvo je upoštevalo vse okolnosti, zlasti režijske stroške mojstrov in zato ni moglo priznati njih kalkulacije in cene.

a— Nesreča pri žetvi. Ko je v soboto popoldne žela pšenico 21letna delavčeva hči Pavla Poševa iz Spodnjega Radvanja, se je s srpom vrezala tako nevarno v levo roko, da je morala poiskati potrebno pomoč v mariborski bolnišnici.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavina. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

28. avgusta

Ljubljana 7, 79.8, 10.8, 85, mirno, 3, —, —; Ljubljana 13, 767.0, 20.8, 61, ENE2, —; Maribor 7, 769.2, 13.0, 70, mirno, 3, —, —; Zagreb 7, 768.4, 17.0, 50, NNE3, 1, —, —; Beograd 7, 766.3, 13.0, 90, W1, 6, —, —; Sarajevo 7, 768.2, 9.0, 90, mirno, 1, —, —; Skopje 7, 764.8, 17.0, 60, W4, 4, —, —; Kumbor 7, 761.2, 22.0, 50, NE6, 1, —, —; Temperatura: Ljubljana —, 9.0, 22.1, —; Maribor 20.3, 11.0; Zagreb 23.0, 14.0; Beograd 24.6, 9.0; Sarajevo —, 4.0; Skopje —, 12.0; Split 28.0, 18.0; Kumbor —, 21.

Gospodarstvo

Na poti k skupni stanovski organizaciji jugoslovenskega trgovstva

Ustanovitev Saveza trgovskih združenj v Beogradu

V stremiljenju, da se vse jugoslovensko trgovstvo organizira v močno skupno organizacijo, ki naj brani zastopane interese trgovine v okviru narodnega gospodarstva, je bil v nedeljo napravljen v Beogradu odločilen korak. Trgovska združenja s teritorija beograjske in skoplanske zbornice in nekih delov sosednih zbornic, kolikor v gospodarstvenem pogledu gravitirajo na Beograd, so se združila v Savez trgovskih združenj, podobno, kakor so v dravski banovini združena organizirana v Zvezi trgovskih združenj. Kakor znano, je bil iniciator te akcije predsednik Srpskega trgovačkoga združenja v Beogradu gosp. Nedeljko Savić, ki si je kot končni cilj nadel nalogo ustanovitvi tudi vrhovno stanovsko organizacijo vsega jugoslovenskega trgovstva, in eier po sporazumu z Zvezo trgovskih združenj v obliki centralne vseh teh po krajinskih zvez. Ustanovitvi Saveza trgovskih združenj v Beogradu je realizacijo tega končnega načrta pomaknila za velik korak naprej, kajti po vzorcu beograjske in ljubljanske zveze je pričakovati, da se bo v kratkem ustanovila slična zveza tudi za ostala področja, kar bo omogočilo ustanovitve vrhovne stanovske reprezentance, ki bo lahko nastopala v imenu vsega jugoslovenskega trgovstva.

Nedeljski kongres trgovskih združenj, ki je bil ob enem ustanovni zbor novega beograjskega saveza, se je vršil v veliki dvorani nove univerze, ki je bila do zadnjega kotička zasedena. Otvoril je zborovanja iniciator gosp. Nedeljko Savić. Po prečitanih pozdravnih brzojavke Nj. Vel. kralju, ki je bila sprejeta z burnim odobravanjem, je predsednik pozdravil predstavnike ministrstev in odlične goste, med drugim tudi delegacijo iz dravske banovine pod vodstvom predsednika Zveze trgovskih združenj Jos. J. Kavčiča.

Predsednik g. Savić je v svojem govoru podrobno podčrtal pomen ustanovitve saveza. Težaven položaj naše trgovine nalaga danes trgovcem dolžnost, da se s skupnimi silami bore za oživilje trgovine in gospodarstva sploh. V novem savezu bo takoj po ustanovitvi organiziranih 62 združenj, ki zastopajo 10.000 trgovcev.

Veliko pozornost in odobravanje je vzbudil govor gosp. Ace Dimića, ki je obravnaval vsa važna vprašanja jugoslovenskega trgovstva. Gosp. Dimić je ugotovil, da med trgovci ni več nkdaneja blagostanja. Stevilni trgovci so izgubili pretežen del denarnih sredstev, potrebnih za trgovske posle, vendar pa daje trgovina v obliki dajatev še vedno največ za skupnost. Navzlic temu, da imata od spretnega delovanja trgovine največ koristi skupnost in država, smatrajo mnogi trgovci za nekeke parasite, neupoštevajoč silna bremena, ki jih morajo nositi. Glede na važno ulogo, ki jo mora vršiti trgovina v interesu skupnosti, mora kongres upravičeno zahtevati, da se trgovin delo tudi omogoči, ne pa pri vsakem koraku ovira. Tu je predvsem vprašanje konsumnih zadrug, ki ne trgujejo samo s krogom članstva, temveč tudi z nečlani in s tem ustvarjajo nelojalno konkurenco trgovini, ki mora nositi javna bremena, dočim so konsumne zadruge vsega oproščene. Trgovci se upirajo tudi agrarnemu in industrijskemu protekcionizmu, ter zahtevajo, da bodi trgovina prosta ovir, ki jih je prineela zadnja doba.

V zvezi z vprašanjem protežiranja konsumnih zadrug se vsiljuje vprašanje, ali o vsi oni, ki vodijo te zadruge, za to delo sposobni, in zakaj so se prav za prav trgovci svojega posla učili. Za gospodarski razvoj naše države pa so nujno potrebni splošni in agilni trgovci, ki naj naše gospodarstvo izvlačijo iz sedanje situacije na pot napredka in blagostanja.

Po številnih drugih referatih je zbor sprajal pravila novega saveza in izvolil tudi prvo upravo s predsednikom gosp. Nedeljkom Savićem in podpredsednikom gosp. Vojinom Varošićem iz Skoplja. Ko končanih volitvah je bila soglasno sprejeta daljša resolucija, ki pravi med drugim naslednje:

Resolucija

Zastoj v gospodarstvu pri nas in v ostalem svetu je posledica stremiljenja raznih vlad, da bi si vsaka država zgradila gospodarsko samostojnost. V tem cilju so bile uvedene visoke carinske tarife, ki onemogočajo mednarodni gospodarski promet. V številnih primerih se carinska zaščita ne izvaja v interesu narodnega gospodarstva kot celote, tako da gre prevelika zaščita za posamezne gospodarske panoge na škodo drugih gospodarskih panog. V naši državi je visoka carinska zaščita ustvarila možnost za karteliranje domače industrije, ki hoče izkoristiti ves višek carinske zaščite v cilju večjih dobičkov, ki gredo v znatni meri na korist inozemcev kot solastnikov ali lastnikov naše industrije. Visoka carinska zaščita pa tudi škodljivo vpliva na racionalizacijo industrije, ki zaradi tega v svoji tehnični opremljenosti zaostaja.

Z zakonom o zaščiti kmeta, ki je imel namen pomagati v naši državi najštevilnejše zastopane stanov, ni prinesel zaželenih rezultatov, temveč je povzročil, da je prenehala skoro vsako kreditiranje, pri čemer je zopet v prvi vrsti prizadel kmet. Danes se tudi pri kmetovalcih opaža težnja za ukinitve tega zakona in za uveljavljanje zakonitih ukrepov, ki bi zopet omogočili normalen tok v našem narodnem gospodarstvu.

Favoriziranje nabavljajalnih in konsumnih zadrug je zlasti trgovino spravilo v težak položaj, ker te zadruge zlorabljajo zakonite ugodnosti, se ne omejujejo na poslovanje s člani, temveč so že postale prave trgovine, ki poslujejo kakor vse druge trgovine. Zaradi ugodnosti konsumnih zadrug imajo koristi le poedinci, škoda pa trpi sam državni fiskus zaradi zmanjšanja plačilne moči gospodarskih panog in zmanjšanja donosa davkov.

V nasprotju z odredbami zakona o državnem računovodstvu se o priliki nabav za državne in samoupravne ustanove dajejo ugodnosti raznim državnim in samoupravnim podjetjem in se pri njih vršijo n. bave brez ozira na povolnost ponužbe. Kongres z obžalovanjem ugotavlja, da so nekatera državna podjetja vključena v kartelji, kakor je to primer pri državnih tvornicah sladkorja.

Naša nacionalna trgovina prihaja zaradi slabe kontrole državnih organov pri dajanju obtnih dovoljenj vedno bolj v roke tujcev in izgublja svoj nacionalni značaj, kar se opaža zlasti v zadnjih letih. Vsi ti označeni momenti slabijo kupno moč naroda ali davčno moč gospodarskih krogov in ogrožajo vse naše narodno gospodarstvo, pa tudi državne finance, zlasti ker nosijo gospodarski krogi vedno največji del javnih bremen.

Glede na gornje ugotovitve zahteva zdrava in dalekovidna državna politika, da se carinska zaščita za industrijske proizvode zniža na potrebno mero in da dobimo strog zakon o kartelju. Ukine naj se zakon o zaščiti kmetov z uredbami, ki so bile izdane na njegovi podlagi, rešiti pa se mora vprašanje razdolžitve kmetov pa tudi vprašanje ustvaritve pogojev za ponovno oživilje kredita, zlasti tudi kreditiranja kmetovalcem za racionaliziranje kmetijske produkcije, brez katerega ni mogoče rešiti vprašanja kmečkih dolgov. Produktivne in kreditne zadruge smatrajo trgovci kot zelo koristne in želijo, da se jim nudi obilna pomoč v vseh pravih. V principu tudi niso protivni nabavljajalnim in konsumnim zadrugam, vendar zahtevajo, da se te zadruge pri prekoračenju obsega poslov obdavčijo, kakor ostali trgovci. Pri državnih in samoupravnih nabavah se ne sme dajati nikakih prednostnih in privilegiranih gospodarskim podjetjem. Še pred izdajo zakona morajo državna podjetja izstopiti iz kartelov. Kongres nalaga upravi novega saveza dolžnost, da to resolucijo dostavi vsem pristojnim faktorjem in da si prizadeva za realizacijo teh sklepov.

Hmelj — 90 Din in črez

Zalec, 28. avgusta. o. Povpraševanje po hmelju je bilo tudi v nedeljo in danes zelo živahno, vendar pa so hmeljarji zaradi rastočih cen prodajati le neznatne množice. Računa se, da je kupljenih v Savinjski dolini doslej le za okrog 2000 stotov po 50 kg, pri čemer je všteto tudi v naprej prodano blago. Včeraj se je vršilo nakupovanje po 80, izjemno pa večje partije po 85 Din. Davi se je nakupovanje nadaljevalo ob neizpremenjeni živahnosti po 80 dinarjev. Cena pa je zrasla na 82, 84 in 85 dinarjev ter popoldne dosegla že 90 Din za kg. Za izbrano blago v velikih partijah se je izjemno ponujalo nad 90 Din. Tendanca je še vedno čvrsta in še tudi danes popoldne niso bile sklenjene večje kupčije.

Naglo dviganje cen v zadnjih dneh je bilo v prvi vrsti povzročeno s tem, da je finančno ministrstvo dovolilo, da se sme letošnji hmelj izvažati za dinarje v nemškem kilingru. Ker je svetovna hmeljska trgovina razmeroma najmočnejše zastopana po kupcih iz Nemčije, so ti zaradi omejenega dovoljenja finančnega ministrstva z večjim razmahom posegli v kupčijo tudi pri nas, tako da je kupčija dosegla živahnost, kakršne smo bili vajeni le v prvih letih po vojni. Nemci kupujejo večino za izvoz v Ameriko. Dovoljenje finančnega ministrstva, ki je rodilo za hmeljarje tako dobre sode, je izposloval narodni poslanec g. Ivan Prekošček, ki je krepko podprl tozadevno vlogo hmeljarskih organizacij, zlasti Hmeljarskega društva, žalske Hmeljarne in Združenja trgovcev. Savinjski izrekaži vso zahvalo svojemu poslancu, ki je tudi ob tej priliki pokazal svoje razumevanje za potrebe in koristi hmeljarjev.

Obiranje hmelja je v glavnem že končano. Po hmeljnikih pobirajo le še zadnje ostanke in v dveh, treh dneh bodo pospravljeni že tudi ti.

★

Stanje hmelja v Nemčiji. Po poročilu nemške zveze hmeljarjev so tople padavine zadnje tedne zelo koristile hmeljskim nasadom. V hallertauskem okolišu bo pridelek kvalitativno prvovrsten. V okolici Nandstadta so po toči v zadnjih letih prizadeti nasadi zelo trpel in se ne bodo več opomogli; v teh nasadih bo pridelek malenkosten. V splošnem se računa s dobro srednjo letino, ki bo morda presegala lanskoo za 10 odst. Obiranje se prične 28. t. m. — Tudi v spaltskem okolišu so se nasadi po suši opomogli, kobule pa se le polagoma razvijajo. Hmelj bo prvovrsten, vendar bo količina razočarala. — V hersbruckem okolišu bodo prihodnji dnevi odlični za kakovost. — V okolišu Jura se je hmelj še dobro razvil in je računati s srednjo letino. — V Aischgrundu pa stanje nasadov ni zadovoljivo.

Gospodarske vesti

— Razstava kmetijskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev ob priliki jesenskega ljubljanskega velesejma od 2. do 11. septembra, bo prav bogata. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od preproste do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Na razstavi bo tudi velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 1000 m² razstavnega prostora, bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti iz Čehoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Kmetovalce opozarjamo, da bodo razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še gasileško orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, oblake, perilo, blago, čevlje, sirarske izdelke, plemensko ovce in kozje tidi.

— Na veterinarski razstavi v okviru velesejma bodo razstavljene tudi znamenite in dragocene slike. V VII. oddelku za anatomijo in fiziologijo bo naša veterinarska fakulteta zagrebške visoke šole razstavila celo vrsto v to znanstveno stroko spadajočih slik, ki so vse izvirne in umetniško izdelane; njihova vrednost se ceni danes nad 1 milijon Dir zato jih bo spremljal poseben opoednaneec te visoke šole do Ljubljane in jih bo tukaj uredele in pritrilil po posebnih navodilih. Ta zbirka slik bo prav posebno privlačila sila cele razstave v okviru ljubljanskega velesejma.

Kaj trpiš in moleduješ, Mučiš se in obupuješ.

Kaj ne veš, da ASPIRIN Reši Te vseh bolečin!

V. z. »JUGOFA« k. d., Zagreb, Galjeva 32. Oglas je registr. pod S br. 3122 od 23. II. 1933.

— Kje se dobe sejemske legitimacije? Legitimacije za obisk letošnjega jesenskega velesejma od 2. do 11. septembra prodajajo tujekoprometne ustanove, vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva in prosvetna društva. Pri nakupu se plača za legitimacijo 3 Din, ostanek 27 Din pa pri blagajni ob prihodu na velesejem. Kjer bi legitimacij ni bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Organizacija in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma.

Borze

28. avgusta.

Na ljubljanski borzi sta danes v skladu z inozemskimi notacijami precej popustili devizi New York in London. Dolar je že v soboto hudo popustil, tako v Curihu od 368 na 356, danes pa je javljen zopet tečaj 360.50. Od ostalih deviz je popustil tudi Berlin, dočim je Trst čvrstejši. Avstrijski šilingi so se trgovali nespremenjeno po 8.75 (v Zagrebu po 8.65), grški boni pa po 39 (v Zagrebu po 38.50 in 39).

Na zagrebškem efaktnem tržišču so se tečajji Vojne šode nekoliko ustalili. Promet je bil po 231 in 232. V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2310.40 — 2521.76 Berlin 1360.14 — 1370.94, Bruselj 799.13 — 808.07, Curih 1108.35 — 1113.85, London 183.19 — 184.79, New York 3919.38 — 3947.64, Pariz 224.27 — 225.39, Praga 169.56 — 170.42, Trst 304.10 — 304.8 (premjia 28.5 odst). Avstrijski šiling v privatnem kilingru 8.75. Grški boni 39.

Zagreb. Amsterdam 2310.40 — 2321.76, Berlin 1360.14 — 1370.94, Bruselj 799.13 do 808.07, London 183.19 — 184.79, Milan 302.40 do 304.80, New York kabel 3981.38 — 3969.64, ček 3919.38 — 3947.64, Pariz 224.27 — 225.39, Praga 169.56 — 170.42, Curih 1108.35 do 1113.85.

Curih. Pariz 20.2425, London 16.60, New York 360.50, Bruselj 72.10, Milan 27.32, Madrid 43.10, Amsterdam 208.45, Berlin 123.025 Dunaj 56.90, Stockholm 85.80, Oslo 83.60.

Sport

Kolesarske dirkališčne dirke

Dne 8. septembra ob 14.30 uri na Igrišču Hermesa v Šiški

Sporod dirk: 1. Pozdravni krog vseh dirkačev. — 2. Dirka klubov. Vsa klub postavi štiri dirkače, ki vozijo tri kroge. Tretje in četrti plasirani ne tekmujejo dalje, vsi prvoplasirani pa vozijo skupno tri kroge. Prav tako vozijo zopet skupno tri kroge vsi drugoplasirani. Prvi v vsaki skupini darilo, drugi in tretji kolajno. — 3. Dirka kolesarjev — vojakov. 3 krogi. Prvi darilo, drugi in tretji kolajno. — 4. Dirka v parih. 20 krogov. Za prehodni pokal g. župana mesta Ljubljane. (Po vzorcu šestdnevni dirki.) Vsa klub lahko postavi tudi po več parov. Vsa par mora biti oblečen v enakih dresih. Menjava poljubna na določenem mestu. Klub, kateremu pripada prvi par, dobi prehodni pokal, prvi par dvojno darilo, drugi in tretji par dvojno kolajno. — 5. Dirka, združena s tekmo. En krog peš, dva kroga na kolesu. Prvi in drugi darilo, III. kolajno.

Po odmoru: 6. Stafetna dirka za prehodni pokal g. bana dravske banovine. 20 krogov. Vsa klub lahko postavi stafeto 4 dirkačev. Ako postavi klub le tri dirkače, vozi prvi 10, ostala dva pa po 5 krogov. Dirkači ene stafete morajo imeti enake drese. Klub zmagovalne stafete prejme prehodni pokal g. bana, drugo in tretje plasirana stafeta pa spominsko diplomu. — 7. Dirka ciljev. 12 krogov. Vsa tretji krog cilje. Steje se po točkah. Prvi 5, drugi 4, tretji 3, četrti 2, peti 1 točko, pri zadnjem cilju šteje dvojno. Prvi pokal, drugi in tretji darilo, četrti in peti kolajno. — 8. Dirka dirkačev, ki na dirkališču še niso dosegli prvih mest. 10 krogov. Prvi in drugi darilo, tretji kolajno. — 9. Dirka z motornim vodstvom. 20 krogov. Prvi pokal, drugi in tretji darilo. 10. Tolajžina dirka. 5 krogov. Startaio lahko vsi, ki na teh dirkah niso dosegli nobenega klasificirane mesta. Prvi dobi darilo, drugi in tretji kolajno.

Prijavnina za točke 2, 5, 7, 8, 9, 10 je skupno Din 10. — za točko 4 (dirka v parih) je posebej Din 20 za par, za točko 6 (stafetna dirka) je posebej Din 20 za stafeto. Prijave dirkačev je poslati na naslov: Jurij Stanko, Ljubljana, Del. zbornica,

Kopenhagen 74.20, Praga 15.30, Varšava 57.80, Bukarešta 3.08. Dunaj. (Tečajji q priv. kliringu.) Beograd 11.57, London 29.22, Milan 47.94, New York 633, Pariz 35.55, Praga 25.34, Curih 175.56, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elektr.

Ljubljana. Vojna škoda 231 den., 7% investicijsko 49 den., 7% Blair 33 den., 8% Blair 35 den., 6% begluške 37 den., 4% agrarne 27 den.

Zagreb. Vojna škoda 230 — 232, za december 232 — 234, 7% investicijsko 49 do 53 den., 4% agrarn + 26 den., 7% Blair 33.50 do 34.50, 8% Blair 35 — 36.50, 7% Drž. hipotekarna banka 48 — 51, 6% begluške 37; bančne vrednote: Priv. agrarna banka 221 do 225; industrijske vrednote: Sečrarna Osijek 170 bl., Trbovlji 125 bl., Isis 35—40. Dunaj. Državne železnice 15.75, Trboveljska 13.80, Alpine — Montan, 11.40.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 28. avgusta. Začetni tečajji: Pšenica: za september 87.75, za december 91.50, za maj 96.50; koruza: za september 50.375, za december 56.25, za maj 61.50; rž: za december 77.75.

+ Winnipeg, 28. avgusta. Začetni tečajji: Pšenica: za oktober 72, za december 74, za marec 79.

+ Ljubljanska borza (28. t. m.) Tendanca za žito neizpremenjena. Nudijo se (vse za slovenske poslaže, plačljivo v 30 dnih): pšenica (po mlevski tarifi): nova baska, 79/80 kg 157.50 — 160; nova sremeska, 78/79 kg 145 — 147.50; koruza (po mlevski tarifi): baska promptna 105 — 107.50, za sept. 112.50 — 115; moka: baska, 10c iz nove pšenice 310 — 315, banalska 10c 320 do 325.

+ Budimpeštanska termiska borza (28. t. m.) Tendanca neenotna, promet živahen. Pšenica: za oktober 8.63 — 8.64 za marec 9.73 — 9.74; rž: za oktober 5.23 — 5.25, za marec 6.13 — 6.15; koruza: za maj 7.63 do 7.68.

+ Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Zaradi praznika borza danes ni poslovala

Miklošičeva c. 22/I. Zadnji rok za prijave je 7. septembra do 12. ure.

ASK Primorje, kolesarska sekcija.

Službene objave JTTS. Redna seja upravnega odbora JTTS se je vršila dne 24 t. m. v restavraciji »Lovački rog« (Ilica št. 14) ob pol 9. zvečer. Navzoči so bili Rosenfeld, Müller, Misser, Nagy, Huič in Canadjiia. — Na znanje se vzame poročilo SK Ilirije (Ljubljana) o mednarodnem table-teniskem turnirju v dnevih 5. do 8. VIII. na Bledu s tem, da klub naknadno tavi savezu denarni obračun za ta turnir. — Na znanje se vzame zapisnik SSS za sejo z dne 7. VII. — Soglasno se sprejmejo pravila zbora sodnikov JTTS. — Prihodnja seja upravnega odbora bo dne 31. VIII. Tajnik. (Na prošnjo bo naš list v bodoče tudi službeno glasilo JTTS za dravsko banovino.)

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Načelstvo poziva vse atlete, da se udeležijo kuluka popoldne na Stadionu. Zberemo se na novem prostoru ob 16.; kdor je službeno na zadržan, naj pride ob 18. Pokažimo se zavedni člani Ilirije, ne manjkaj nikogar! — (Table tenis). Danes ob pol 15. sestanek vsega članstva in klubskih direktorjev pred poslopjem II. drž. realne gimnazije.

ASK Primorje, kolesarska sekcija. Zadnji sestanek vseh dirkačev in odbornikov za dirke dne 8. IX. bo drevi ob 20.30 v Delavski zbornici. — Prosim sigurno gg. Kosmina, Zerjal, Grabec, Dežman, Krusič, Svete, Verhovnik, Okroglič, Arčon, Vinšek, Vabljeni tudi ostali še neverificirani dirkači, ki žele startati za ASK Primorje.

ZSK Hermes (nog. sekcija in upr. igrišče). Drevi ob 20. seja obeh odborov pri Belicu. Zaradi važnosti vsi. Na sejo se vabita Prešern in Zalokar ob 20.30. Od 18. dalje strogo obvezen trening za Oblak, Ferjan, Serneck, Kretič, Košenina, Glavič, Kos, Brodnik, Skrajnar, Mokorel, Čebolin, Kariz, Zalokar.

SK Panonija v Murski Soboti nam je poslala na poročilo o njenih tekmah pojasnilo, po katerem (dne 20. t. m.) ni odigrala s SK Muro tretje, temveč drugo poizkusno tekmo. Prvo je odigrala dne 15. tega meseca z Železnici iz Maribora z rezultatom 3 : 4 za goste. Dne 6 t. m. pa je odigrala Panonija s SK J

Iz življenja in sveta

Pet let

po veliki tragediji

Ostanki Amundsenovega letala najdeni?

Kratka brzojavka iz norveške prestolnice Oslo je sporočila te dni, da je prispel v Tromsø ribiški parnik »Kwithom« z vestjo, da je njegova posadka v bližini Medvedjega otoka dobila v mrežo velik predmet, ki je izginil v morje, še preden so ga utegnili dvigniti na krog. Ta predmet je bil po vsej priliki ostanek Amundsenovega letala »Latham«.

Ta brzojavka je spet enkrat priklcala človeštvu v spomin

veliko tragedijo

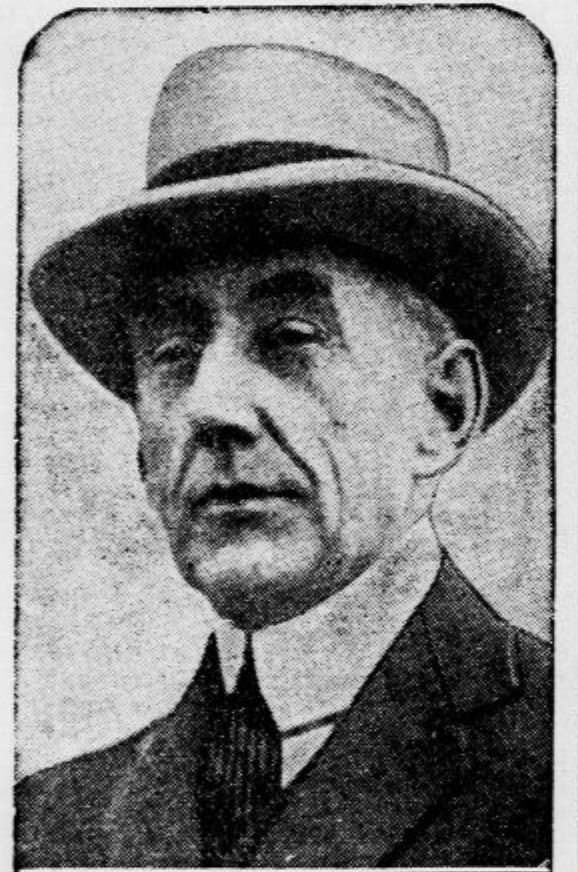
ki se je izvršila pred petimi leti ob času, ko smo stali vsi pod vtisom grozne katastrofe Noblovega zrakoplova »Italia«.

Kakor nešteti drugi pogumni možje vseh narodov sta se dvignila tedaj, 31. jun. 1928., znameniti francoski letalec, komendant Guilbaud, in slavn polarni raziskovalec 56-letni Roald Amundsen, z drugimi tovariši v francoskem letalu »Latham 47« v Tromsøju, da ponesejo rešitev Noblu in njegovim tovarišem, ki so po strašnem koncu svoje zračne ladje ostali živi na ledenem otoku severno od Grumantov.

Junaška moža

sta se dvignila ob 5. pop., okrog 11. zv. je prejel radiotelegrafist na Medvedjem otoku zadnje brezlično vprašanje z njiju letala, vprašanje glede zemljepisne lege kraja, nad katerim je letel »Latham«. Po tej brzojavki je sledil molk, nihče več ni videl ne »Latham« ne članov njegove posadke, nihče več ni mogel povedati, kam so izginili.

V teh petih letih smo doživeli sicer opetovano, da so ribiške ladje naletele v

Roald Amundsen

Ljudožrci pojedli učenjaka

Strahotni doživljaji znanstvene odprave v ameriških pragozdovih

Pred kratkim je prispel v prestolnico Ecuadorja ostanek znanstvene odprave dr. O. Schulzeja, ki je odrinil 1. 1925 v mehiški Čako ter od tam v pragozdove Amaconke, da preizkusi

zdravilne učinke tamošnjih rastlin.

Odprava je bila izpostavljena strašnemu trpljenju in je prenašala nepopisne muke. Prvotno je štela 34 članov. Od teh se jih je zdaj vrnilo samo 11. Ostale so pobrle tropske bolezni in kuge, posebno tragičen konec pa je dohitel voditelja odprave prof. Schulzeja, ki so ga v bližini Pastaze ujeli in snedli kanibali. Predvsem so ga do smrti izmučili, nato pa

spekli na ražnju.

Po Schulzejevi smrti je prevzel vodstvo odprave kemik inž. Huth, ki je dosegel velike uspehe. Posrečilo se mu je ostati nad leto dni pri raznih plemenih ob Amaconki, kjer je s svojimi tovariši proučeval šege in običaje divjaških ljudstev, obenem pa študiral skrivnost njih zdravilstva in zdravilne učinke redkih zdravilnih zelišč. Odkril je

učinkovit lek proti smrtnemu piku tropskih kač. Inženjer Huth še vedno omahuje med dvema alternativama: ali naj se vrne domov ali če naj gre nazaj v trope, ki so se mu tako priljubili, da bi se najrajši kar ustanovil v območju Amaconke.

Odvetnikova tragedija

Konec prošlega tedna so našli na polju v Prešovu na Slovaškem hudo ranjenega moža, ki je krvavel iz mnogih ran. Najditelji so se ga usmili in ga prinesli k ljudem, kjer pa je izdihnil, ne da bi se zavedel. Preiskava je dožejala, da je bil pokojnik bivši advokat dr. Emil Engländer.

Engländer je bil pred vojno v Prešovu imovit odvetnik ter pravni zastopnik soroškega komiteta. Prevrat ga je vrgel v nove razmere, ki se ni mogel užititi vanje. Ze med vojno je precej splahnelo njegovo premoženje, ki ga je bil naložil v dvomilijona vojna posojila in slična podjetja. Zato se je vrgel po prevaru na dvomilijone kupčije, ki so ga spravile še ob dobro ime, vrhu tega na so mu tudi prinesle ječo. Kmalu so ga zaradi tega zapustili prejšnji prijatelji. Engländer se je močno vdal pijači. Po povratku iz ječe je izgubil pravico do doktorskega naslova in se je do svoje smrti preživljal z zakotno pisarjo. Propadla je bolj in bolj ter je naposled živel od vagabundiranja.

Ledenem morju na plavajoče kose, ki so jih smatrali za

ostanke Guilbaudovega in Amundsenovega letala

bilo je tudi dovolj rešilnih ekspedicij, ki so hotele za vsako ceno zvedeti kaj pozitivnega o njegovi usodi — in morda so še danes ljudje, ki upajo, da so ostali drzni letalci živi in čakajo bogve kje, na kakšnem otoku sredi polarnega morja na svoje rešitelje: toda vse to so bila ugaibanja in domneve, ki jih ni mogel noben človek potrditi.

Možno pa je vsekako, da je posadka »Kwitholma« te dni zadela na prave ostanke nesrečnega letala, kajti njegova katastrofa — da je postal žrtev katastrofe, o tem

ni nobenega dvoma

se je izvršila neke med Severnim rtom in Grumanti, torej na poti »Kwitholma« in v krajih, kjer so že dva meseca po usodnem startu odkrili kos plavaca, ki so ga s precejšnjo gotovostjo spoznali za plavac Guilbaudovega »Latham«.

Drugo pa je vprašanje, kako se je katastrofa izvršila. Na to vprašanje ne bomo dobili menda

nikoli pravega odgovora

Po neki hipotezi je »Latham« radi megle letel tako nizko, da je treščil v plavajoč leden otok ali v skalovje Medvedjega otoka, kajti omenjeni plavac je kazal vse znake takšnega treščenja. Iz teh znakov so pa tudi sklepali, da je bil udarec tako silen, da je našla vsa posadka takojšnjo smrt v valovih Ledenege morja in da ni križarila na polomljenem letalu še cele tedne po najbolj samotni morski površini sveta, dokler ni pomrla

v počasni agoniji

od mraza in gladi, kakor so domnevali nekateri ljudje.

Lansko leto so v Caudebacu na Francoskem, kakor znano, odkrili velik spomenik, ki naj bi ovekovečil junaki in tragični konec te ekspedicije. Iz tega kraja se je bil napotil namreč komendant Guilbaud s svojimi tovariši korvetnim kapitanom de Cuvervillem kot navigatorjem, mehanikom Brazjem in radiotelegrafistom Valettom, proti Bergenu, da sprejme na krov Roalda Amundsen in njegovega spremljevalca na slovitem polarnem poletu v maju 1925. Dietrichsena. Dva dni pozneje so startali vsi skupaj v Tromsøju in

se niso vrnil več

Letalo, s katerim so se usmerili v svoj pogin, je bilo dvomotorni hidroavion s 1000 k. s. in z akcijskim radijem več nego 3000 km. Namenjeno je bilo poletu čez Atlantski ocean, kakršni so bili tedaj velika moda. Po pravici ali po krivici so temu aparatu pozneje, po

veliki katastrofi

očitali različne napake, ki naj bi ga delele nesposobnega za takšno drzno podjetje, zlasti pa za polet v Arktidi. Dogodki kažejo, da so mu te napake očitali po pravici.

Najprimernejši čas za spanje

Ekspertimentator Teodor Stöckmann iz Duisburga je delal poskuse s prelaganjem spalnih ur pri človeku in živalih. Dognal je, da premaknitve normalnega spanja močno škodujejo. Težaki, ki so n. pr. hodili zgodaj spat, so precej manj spali, kakor če so legali k počitku pozneje.

Nadalje je ugotovil, da vstajajo živali, pred vsem ptici in kokoši, ki gredo n. pr. ob 19. uri spat, zelo zgodaj, navadno kmalu po polnoči.

Končno pravi Stöckmann, da trpe vsi oni, ki radi dolgo spe in polegajo, na glavobolu in pomanjkanju teka. Tudi se jim rade potijo noge in roke. Današnjemu človeku zadostuje štiri, kvečjemu pet ur spanja in najboljše je, če more leči v posteljo ob 18.30 ter spati do polnoči.

za mrtvo.

Pittebers je bil rodom z otoka Rujane in je bil pred vojno uslužben pri neki španski družbi za prekomorski promet. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je odrinil k vojakom, še prei na se je bil oženil z mlado angleško bolničarko, ki je

ostala doma.

Pittebers je šel na vojno v domnevi, da bo trajala le nekaj tednov. Toda iz tednov so zrasla leta. Pittebers je moral na rusko bojišče, kjer je bil

ranjen v glavo.

Pobrala ga je ruska sanitetna kolona in ga odpeljala najprej v zaledje, potem pa v Sibirijo.

Minevala so leta. Pittebers je zaradi strela izgubil spomin in ob izbruhu ruske revolucije ga je neka tuja misija prinesla na Japonsko, kjer je slučajno prišel v roke večnega japonskega kirurga, ki mu je odstranil svinčenko iz glave

Po desetletnem mraku

se mu je jelo spet svitati v glavi! Spomin se mu je začel obnavljati in kmalu je pri-

Kulturne novosti iz sodobne Nemčije

Boj kot velesoja v Lipskem

Amsterdamski odbor za splošno obrambo pred terorjem in zasledovanjem v Nemčiji je pozval vse holandske trgovce ter industrije, naj se pod nobenim pogojem ne udeležijo jesenskega velesoja v Lipskem.

»Sovražnik nemškega naroda«

Berlinska »Börsenzeitung« objavlja uvodnik, v katerem zahteva, da je treba smatrati vsakega Nemca, ki potuje v inozemstvo, in vsakdo tu kupuje tuje izdelke, za sovražnika nemškega naroda.

Svečnikov greh

V Schönachu pri Badnu so oblasti zaprle katoliškega duhovnika Thoma, ker se je nepovoljno izrazil o zastavah s ključastim križem, ki so jih bili prinesli Hitlerjevci v cerkev.

Polom Schlageterjeve razstave

Iz Berlina poročajo, da je doživela Schlageterjeva razstava popoln neuspeh. Razstava je odprta že dva meseca, kljub temu je nihče ne obišče. Razen Hitlerjevih privržencev. Stahlhelmovcev in rjavosrajčnikov ne prestopi nihče praga te razstave.

Smrt praškega patologa

V Weissenbachu ob Aterskem jezeru je preminul te dni znani praški profesor za eksperimentalno patologijo na nemški univerzi dr. Artur Biedl.

S pokojnikom je izginila iz vrst praških patologov ena najodličnejših osebnosti. Imel je kot kirurg izredno srenčo roko, kateri se je posrečila vsaka operacija.

Razmeroma rano se je začel prof. Biedl baviti s problemi notranje sekrecije, katere je globoko doumel, tako, da je kmalu prišel na glas v vprašanih endokrinologije. Zadnja leta je študiral zlasti problem raka, velike uspehe pa je dosegel tudi v mikroskopiji.

Biedl je bil rodom iz jugoslovenskega Banata. Študiral je na dunajski univerzi. L. 1896 se je habilitiral na Dunaju za eksperimentalno patologijo. Pet let pozneje je že bil redni profesor in l. 1914 je šel kot naslednik prof. Ewolda Heringa v Prago. Njegove študije notranje sekrecije in hormonov za rast so mu prinesle evropski sloves.

Konec Dunajskega lesa

Dunajska vlada namerava v bližnji prihodnosti začeti izsekavati Dunajski les med Purkersdorffom in Tullnerbachom. Posekano ozemlje bodo nato obljudili. Z namero avstrijske vlade pa se ne strinjajo mnogi ljubitelji dunajske okolice, ki so že začeli sklicevati protestna zborovanja.

Originalen orkester

Ta Američan svira v nekem parku v Brooklynu dvakrat na teden kar na šest instrumentov

Zvestoba preko groba

Nenavaden doživljaj vojnega ujetnika, ki je našel svojo zvesto ženo po 19 letih!

Na neki španski potniški ladji se je primerilo srečanje, kakršna so le redka v človeškem življenju. Krmar Pittebers je na krovu srečal diakonisinjo, s katero sta se peljala proti jugu. Mož je spoznal v ženski svojo predvojno ženo, ki so jo imeli njegovi znanci

za mrtvo.

Pittebers je bil rodom z otoka Rujane in je bil pred vojno uslužben pri neki španski družbi za prekomorski promet. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je odrinil k vojakom, še prei na se je bil oženil z mlado angleško bolničarko, ki je

ostala doma.

Pittebers je šel na vojno v domnevi, da bo trajala le nekaj tednov. Toda iz tednov so zrasla leta. Pittebers je moral na rusko bojišče, kjer je bil

ranjen v glavo.

Pobrala ga je ruska sanitetna kolona in ga odpeljala najprej v zaledje, potem pa v Sibirijo.

Minevala so leta. Pittebers je zaradi strela izgubil spomin in ob izbruhu ruske revolucije ga je neka tuja misija prinesla na Japonsko, kjer je slučajno prišel v roke večnega japonskega kirurga, ki mu je odstranil svinčenko iz glave

Po desetletnem mraku

se mu je jelo spet svitati v glavi! Spomin se mu je začel obnavljati in kmalu je pri-

šel toliko k sebi, da se je zavedel vsega svojega minulega življenja.

Tako so ga odrinili z nekim transportom vojnih jetnikov v domovino, kjer je začel takoj

poizvedovati po svoji ženi.

Toda zaman. Nihče mu ni vedel povedati, kje je in če snih še živi. Vsi so menili, da si je končala življenje. Razočaran se je Pittebers izselil spet v Španijo, kjer je postal za službo pri podjetju, kjer je bil pred vojno. Družba ga je prijazno sprejela in mu naklonila njegovo staro mesto.

Tako je Pittebers spet opravljal

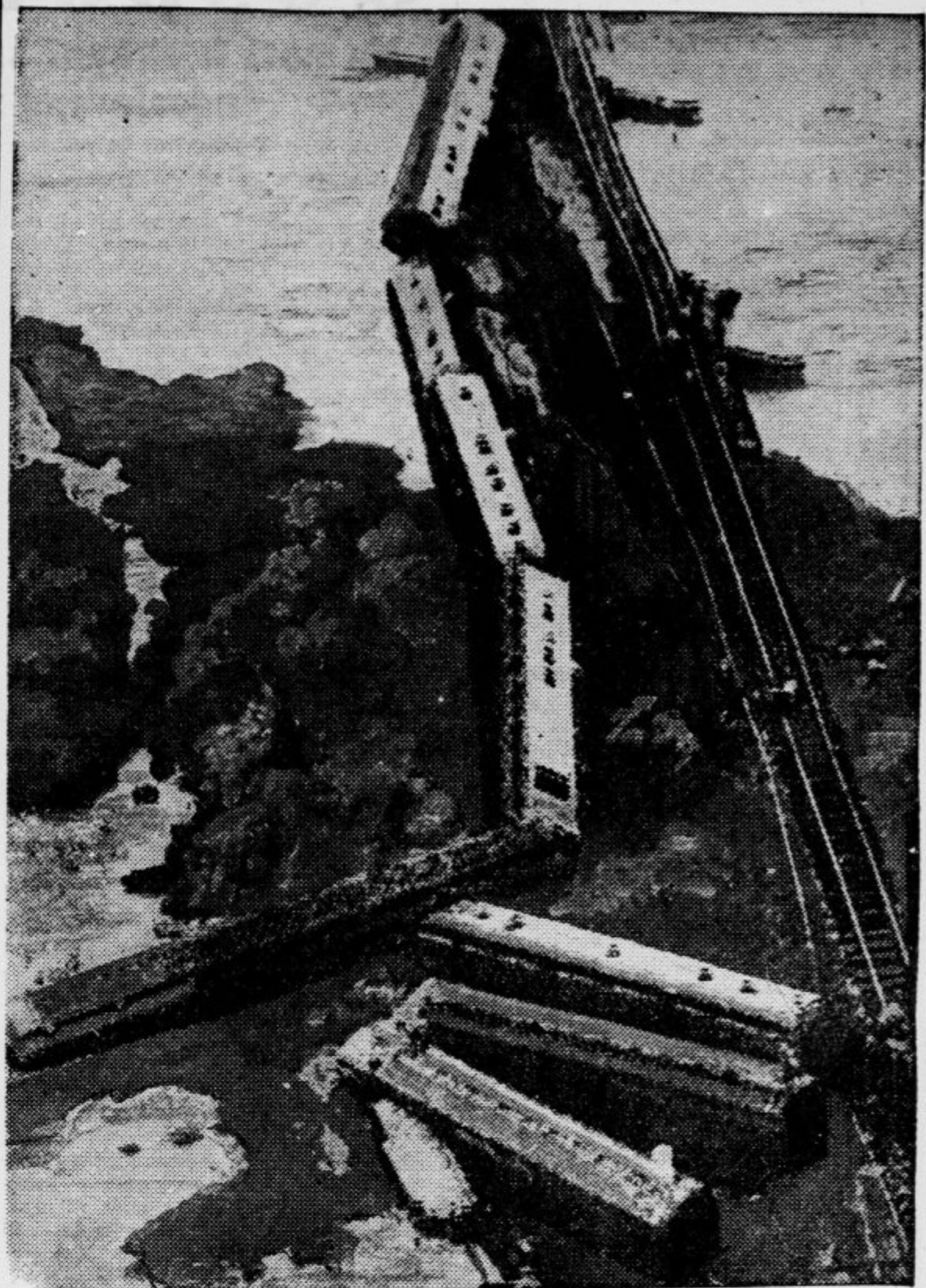
svoje staro delo

in se vozil iz Španije v Južno Ameriko ter nazaj. Eno leto je opravljal to delo, potem je prišel nekega dne spet na Španijo. Tam so se vkrcali na ladjo, s katero je imel odnovevati proti jugu, diakonisinje. Ko je šel čez krov, se mu je videl obraz ene izmed bolničark posebno znan. Stopil je k nji ter jo osvojil — in presenečenje je bilo nepopolno! Spoznal je v diakonisinji

svojo ženo.

ki jo je zapustil pri odhodu na vojno. Na ladji so priredili veliko gostijo kajti takšno srečanje se ne primeri vsak dan. Mož in žena sta po dolgem razstanku živela spet skupno življenje in upata, da bosta srečna do smrti.

Nesreča New York—Washington ekspresa

24 ur po katastrofi je prišla ta radio fotografija v Evropo: Silka kaže veliko nesrečo New York—Washington ekspresa na visokem mostu Anacostia, čigar temelje je izpodkopal povodenj

30 odstotkov hitrejši prometni tempo

V New Yorku kajpada! — Konji potisnjeni v stranske ulice

Newyorške prometne razmere so nedavno premočile od konca do kraja in ugotovili, da je treba ves promet temeljito preurediti. Predvsem je treba pospešiti tempo, ki naj postane za 30 odst. hitrejši.

Povod za pospešitev prometa je dalo dejstvo, da je promet čedalje bolj zastajal v velikih ulicah od 1. do 5. avenije, od Batteryja do Haarlema. Tam so se ustavljali avtomobili v neskončnih verigah, ker niso mogli naprej. Ljudje, ki so do tam prišli za lastnimi avtomobili, so puščali vozila kar na ulici in so rajši vstopili v cestno železnico, s katero so hitreje prišli naprej.

Reforma cestnega prometa v bistvu ne bo zahtevala novih stroškov. Prometno redarstvo je samo sklenilo pospešiti promet v okviru obstoječih sredstev. Edina sprememba je novi vodja prometne policije, ki je prišel iz Chicaga, ki slovi za najprometnejše mesto na svetu. Ta mož bo preuredil

cestni promet tako, da se bo hitreje razvijal kakor doslej.

Na 50 najprometnejših točkah bodo postavili posebne nadzorstvene redarje, ki bodo z razglednih stolpov regulirali promet ter bodo med seboj neprestano v stiku. Ti redarji bodo imeli pravico spreminjati svetlobne signale na prehodih po lastni uvidevnosti. Tako bo dosežena harmonija na vseh prometnih točkah in bodo tudi izključene katastrofe.

Konjska vprega se bo morala popolnoma umakniti z glavnih prometnih ulic v stranske. Posledica bo, da si bodo morala mnoga podjetja v glavnih ulicah omisliti avtomobile namestu konj. Konjski promet je namreč v New Yorku mnogo večji, kakor bi kdo pričakoval.

»Nova metla« newyorškega prometa upa, da bo v najkrajšem času pomele z dosedanjjo počasnostjo in da bo prinesel 30 odst. pospešek prometa vsem avtomobilistom in pešcem občutno olajšanje.

IVERI

Molk ni samo zlato, temveč ga s tem neredkokdaj tudi plačujejo.

★

Za žensko gre marsikdo rad skozi ogenj, ki zanjo gori.

★

Za rojstvo in smrt najbližjega kakor najoddaljenejšega kažejo ljudje veliko zanimanja. Kar leži po sredi, jih očitno ne zanima toliko.

★

Pred smrtjo so si vsi ljudje enaki; po njej — različni.

ANEKDOTA

Angelo Neumann se je oženil z vdovo grofa Töröka in je bil zelo ponosen na njeno grofovstvo. Nekoč je prišel v njegovo pisarno nov sluga ter mu javil »Milostiva prosim, da vstopite.« Neumann je planil pokonci in nahrulil slugo: »Kaj ne veš, da je milostiva grofica?« Sluga se je od strahu ustrnil in zajecjal: »Da, gospod grof!«

VSAK DAN ENA

Skladatelj išče novih melodij v prost naravi.

EDINI POT K LEPOTI

Na večer, predno težete spat, uporabljajte zaradi brane, čiščenja in obnavljanja kože masno PORENAL KREMO. Ta krema prerodi vašo kožo.

1 tuba Din 18.—

Zjutraj in preko dneva vzemite kot podlago pudru

suho PORENAL KREMO.

Ona polepša obraz, drži odlično puder in zožuje velike pore. —

1 tuba Din 18.—

PORENAL

KREME-PUDER-MILO

GLAVNA ZALOGA: NOBILOR. PARFUMERIJA, ZAGREB, ELZA M. DOBI SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH.

PRAVILNA NEGA LEPOTE

Kot prah droban prekrasno parfimiran

PORENAL PUDER

v 10 divnih barvah. Zajamčeno neškodljiv, povsem čist preparat. — 1 škatlica Din 24.—

Svoj obraz, vrat in roke umivajte z blagim

PORENAL MILOM

iz istoimenske kreme. — Najfinije pripravljeno milo za negovanje in polepšanje kože. — 1 komad Din 12.—

Spored proslave ptujskih dogodkov

Spored proslave ptujskih dogodkov je naslednji:

Dne 8. septembra bo dan šolske mladine. Ob pol 9. obhod po mestu in govori mladini na Tyrševem trgu. Ob 10. bo otvoritev sokolske razstave v risalnici meščanske šole. (Razstava bo odprta od 8. do 11. sept. in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. vsak dan.) Vstop z zletnim znakom bo brezplačen. Nudila bo popolno sliko dela ptujskega Sokola in njegovih čet. — Ob 11. uri bo slavnostni občni zbor sokolskega društva v mestnem gledališču. Popoldne ob 15. bo telovadna nastop mladine vseh ptujskih osnovnih in srednjih šol na letnem telovadšču ptujskega Sokola.

Dne 9. septembra bo sprejem delegatov CMD pri popoldanskih vlakih. Ob 19. bo slavnostna akademija sokolskega društva na Tyrševem trgu. Sodelovala bodo pevka društva, včlanjena v Ispavčev pevski župi. Ob 12. bo zborovanje delegatov CMD v Narodnem domu.

Dne 10. septembra bo glavni slavnostni dan. Sprejem pri jutranjih vlakih, nato manifestacijski obhod po mestu. Ob 10. skupščina CMD v mestnem gledališču, istočasno pa na Tyrševem trgu zbor Narodne odbrane in raznih narodnih društev. Ob 15. javen nastop Sokolstva. Razen Sokolstva nastopi tudi podoficirska šola iz Maribora in oddelek mornariških čet. Po nastopu narodno slavje v Ljudskem vrtu.

Navodila udeležencem: Pri slavnosti bo sodelovala čestna mariborska sokolska župa in ostale sokolske župe v dravski bano-

vini ter župi Varaždin in Zagreb. Do sedaj je odobrena znižana vozna na državnih železnicah za čas od 4. do 14. septembra, in sicer telovadcem Sokolom, ki bodo prisostvovali ptujski proslavi, četrtinska vozna (naknadno bo odobrena brezplačna), vsem drugim udeležencem pa polovična (odnosno četrtinska — kar bomo objavili v prihodnjih dneh, ko pride rešitev). Sokolske župe naj prijavijo najkasneje do 1. septembra udeležbo članov telovadcev, članov in članic v kroju sokolskemu društvu v Ptuj. Za cenena prenočišča v hotelih po Din 15.—, v privatnih stanovanjih po Din 20.— je preskrbljeno. Prav tako je preskrbljeno za prehrano. Skupna kosila za člane telovadcev bodo po Din 4.—, za ostale v gostilnah po 8, 10 in 12 Din. Cene sedežem pri javni telovadbi bodo na tribunah po Din 20.—, 10.— in 6.—. Stojišča z zletnim znakom so brezplačna. Legitimacije za znižano vožnjo z zletnim znakom so že na razpolago in stanejo za telovadce 5 Din, za člane 7 Din, za vse ostale po 10 Din. Zletnim znakom so združene naslednje ugodnosti: Prost vstop na stojšče ob nastopu, na veselični prostor in razstavo. Obiskovalci muzeja ptujske mestne občine z zletnim znakom plačajo le 2 Din. Končno prosimo vse podružnice CMD in sokolska društva, naj pošljejo pravočasno, še pred 1. septembrom vse prijave in si pravočasno vse oskrbijo, ker upoštevati poznejše prijave ne bomo mogli.

Pripravljalni odbor za proslavo september-skih dogodkov v Ptuj.

Tri nove organizacije JNS v Poljanski dolini

Poljane, 24. avgusta.

V nedeljo, 20. t. m. se je vršil po jutranji službi božji v Poljanah ustanovni občni zbor vsedržavne JNS za občino Poljane in Javorje. Pred občnim zborom je bil na Vidmarjevem dvorišču javen shod, ki se ga je udeležilo iz obeh občin do 250 udeležencev. Shod je vodil poljanski šolski upravitelj g. Janko Kokalj, ki je pozdravil nar. posl. g. Ivana Lončarja in vse navzoče. Posl. Lončar je uvodoma govoril o Jugoslovenski nacionalni stranki, ni pomenu in namenu ter pozval navzoče, da se združijo v tej stranki k skupnemu delu v dobro sebi, občini, banovini in državi. Le s takim skupnim delom bomo prišli do zboljšanja naših gospodarskih in političnih razmer.

Dalje je govoril o zakonu o zaščiti kmetov, o gospodarskem svetu in krizi, o trgovskih pogodbah in njih težavah, o denarstvu, hranilnicah in posojilnicah itd. Poudaril je, da se trudita vlada in Narodna skupščina za omiljenje krize, glede katere smo pa močno odvisni od drugih držav. Na koncu govora je omenil združitev občin po novem občinskem zakonu, ker je ravno vest, da se namerava vsa Poljanska dolina, t. j. občine Poljane, Javorje, Trata in Osolica spojit v eno samo občino, zadnji čas vzemirali posebno občane poljanske občine. G. poslanec je pojasnil, da se ni nič končnoveljavnega sklenjeno in da bodo imeli še sami o tem priložnost se izjaviti po občinskih odborih.

Za g. poslanecem je pozdravil navzoče s pozivom za vstop v stranko predsednik sreskega pododborja za škofjeloški okraj g. notar Šink. Posestnik g. Janez Pternel iz Vinharjev je spregovoril na razgovor vprašanje kartelov, nekdanji domači šolski upravitelj g. Perko pa se je dotaknil še nekaterih drugih zadev, ki tarejo posestnika, kmeta in druge stanovce. Tudi on je odločno nastopil za to, da mora poljanska občina ostati. Govoril je nato še posestnik in gostilničar g. Inglić, nakar je bil shod zaključen.

Po shodu je bil v notranjih prostorih ustanovni občni zbor organizacije JNS za Poljane. Ker je bila občina Javorje, ki je dala pri zadnjih skupščinskih volitvah borih osem glasov, na zborovanju s svojim županom Pternelom in številnimi občani častno zastopana in so se ti izjavili za svojo lastno organizacijo, se je ta predlog z veseljem in odobravanjem sprejel in mesto ene sta se ustanovili dve organizaciji: za Poljane z okrog 100 člani in za Javorje z okrog 50 člani. Popoldne se je še ustanovila pri županu g. Dolinarju iz Zmice organizacija JNS še za občino Zmice.

Tako ima zdaj vsa Poljanska dolina od škofje Loke do Zirov svoje organizacije JNS.

Prvi murenoljski kmečki praznik na Cvenu

Ljutomer, 26. avgusta.

Na vseh Murskega polja je veselo vrvenje in vse se pripravlja na naš prvi kmečki praznik v nedeljo 3. septembra na Cvenu pri Ljutomeru. O tem kraju pravi narodna pesem: »Jas pa grem gor na Cven, tan za fajno dikline ven...« Pri proslavi tega praznika bo v posebnih oddelkih sodelovala naša mladina. Fantje na iskrih konjičkih bodo sestavili konjenico. Prikazala se bo zopet stara noša, kakršno so nosili naši dedek in babice v svojih mladostnih letih. Moški so imeli široke iz domačega platna napravljene hlače, »bregušec« imenovane, belo srajco in zametni pruslik s srebrnimi gumbi, na glavi pa klobuk z ozkimi krajinami. Ženske so nosile široka pisana krila, na glavi pa bele peče, žal, da so vsi domači izdelki izginili in danes vidimo samo svilo. Na kmečkem prazniku se bodo pri povorki pokazali naši fantje in dekleta na vozovih in nam bodo predložili razne žive slike iz vsakdanjega življenja murenoljskega kmeta, kakor: mlatičev, žanjice, trije, gostijo, trgatve itd.

Naš domači pesnik Peter Skuhala, ki je pesnil v murenoljskem ali panonskem slovenskem narečju, pravi v popevki »Na Cvenu med drugim tole:

Ce si ne gizzdav lübi prijatelj, zbikaj si črevleke, hlače natekni, pruslik skrtaj si, sukjo obleči, s kapoj pa krznato glavo pokrij. Vzemi še palco ino cigare; to pa ti še poven, idema k fajni lüden; radi vesel si, vsedgar pošteni, radi postrežejo svojini, to ven.

V popevki nadalje opeva razne Cvenarje, govori o njih bogastvu, ki imajo v žepu srebrne, v škripi pa zlate, v kleti pa sodov sto, do dna naliti rujnega vinčka, sladke kapljice. Ko jih vse zaporedoma opiše, pravi ob koncu popevke: »Spozna poštene si cvenške rojake, rad boš šo, to pa znan — odzda na Cven.«

Kmečka praznika, ki je pod pokroviteljstvom našega rojaka g. senatorja dr. Miroslava Ploja, se udeležijo gg. ministri Pucelj, ban dr. Marušić in več narodnih poslancev. Na praznik pa vabimo tudi vse sosedje, prijatelje in znance. Vse bomo gostoljubno sprejeli in pogostili poleg drugih dobrot tudi z gibanci in krapi. Tega še marsikateri ne pozna. To je naša narodna fad, vsakemu tujcu ugaja in slovi ravno tako kakor naša zlahtna ljutomer-ska kapljica.

Sokol

Ljubljanski Sokol se udeleži v nedeljo s svojima vzornima vrstama članov in članic 25 letnice sokolskega društva v Dragi pri Sušaku. Vse brate in sestre, predvsem lastnike avtomobilov, vabimo, da se pridružijo temu odposlanstvu in prisostvujejo v kroju tej pomembni sokolski proslavi ob našem Jadranu. Odhod v soboto točno ob 15. izpred »Narodnega doma«. Ostalo članstvo, ki ostane v Ljubljani, pa prosimo in vabimo, da se v čim večjem številu udeleži javnih telovadnih nastopov sokolskega društva v št. Vidu in sokolske čete v Kozarjah (na vrtu gostilne Kušar). Istočasno pozivamo članstvo, da prijavi v društveni pisarni med uradnimi urami udeležbo na proslavi 25 letnice sokolskega društva v Ptuj, ki bo v nedeljo 10. t. m.; prijave se bodo sprejemale samo do 1. septembra popoldne. — Uprava.

Sokol II. priredi v nedeljo pešizlet v pogorje Rašice pri Črnučah. Zbirališče ob pol 6. na dvorišču realke, Vegova ulica, odkoder odkorakamo točno ob 6. uri. Na cilju priredimo zabavo na zeleni trati. Prehrano za ves dan je vzeti s seboj. Povratek zvečer peš ali z avtomobusom iz Ježice. Izlet je namenjen vsem telovadčim, predvsem pa našemu starejšemu članstvu z družinami in onim, ki pridejo premalo v stik z društvenim življenjem. Sestre in brate, udeležite se izleta v čim večjem številu.

Veliko sokolsko slavje v Prešerju pod Krimom. V nedeljo 13. t. m. je sokolsko društvo priredilo kot proslavo 20 letnice javni nastop. Po prihodu vlaka iz Ljubljane se je formirala povorka domačih Sokolov in gostov iz Borovnice, Vrhnice in Notr. Gorice ter prijaznih Ljubljancev, prijateljev Sokolstva iz Viča in Brezovice. Na čelu povorke sta vodila dva sokolska prapora z znano godbo Sokola I, nato članstvo v krojih, z znaki, zadaj pa je šla burno pozdravljena skozi odlično mas Kamnik, kjer je bil ob 16. nastop na narodne noše na konjih in vozu. Povorka vrtu br. Andr. Petelina. Domače članstvo in deca pod vodstvom društvenega načelnika br. Verbiča in vadiatelja br. Remškarja so pokazali, da je delo v telovadnici rodilo lep sad. Tudi članice so izvajale svoje vaje malone brezhibno, med tem pa so je moški narišali iz Viča pokazali vsa popolnost in sigurnost. Orodna telovadba domačih je bila lepa, a prednjaška vrsta Sokola I. je na drogu doseglja vrhunec. Vrhnika »sedmorica« pa je pokazala izvežbanost in striktnost v vsakem pogledu. Po končani telovadbi je društveni starosta br. Umeč nagovoril vse telovadce in pozdravil župnega starosta br. dr. Pipenbacherja in senatorja dr. Ravnharja. Govor br. Pipenbacherja je zaključil telovadbo in bodril k nadaljnjemu sokolskemu delu.

Sokol na Vrhniki si gradi svoj dom in je mesto nekdanjega kina podobno vrvečemu mravljišču. Društvo je dolga leta po znanem geslu: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača, pridno zbiralo za svoj dom ter zbralo že precej gradiva. Za ta-

ko impozantno dvorano, ki bo težko našla primere v manjših krajih širom naše zemlje, pa svedeča še ni dovolj. Naloga, ki si jih je uadela društvena uprava z zgradbo mogočnega Sokolskega doma, bo mogoče izvršiti le z vzajemno poštrevnostjo vsega članstva in Sokolu naklonjenega občinstva. Bratje, sestre in prijatelji, dokazite sedaj, da pojmujete pomen in nalogo sokolske misli in sokolskega dela ter prispevajte vsak po svoji moči, da si še letos podamo roke v novem Sokolskem domu!

Zahvala Sokola Bohinjska Bistrica. Vse Bohinj je še danes poln nepozabnih vtisov, ki mu jih je pustilo impozantno razvite sokolskega društvenega prapora dne 6. t. m. z Nj. Visočanstvom knezom Pavlom in kneginjo Olgo kot kumoma. V prijetno čast in dolžnost si šteje uprava bistriškega Sokola, izreči na tem mestu najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je naša prireditelj tako sijajno uspela. Posebno zahvalo smo dolžni komandantu I. plan. pešpolka g. Miloradu Radoviču, ki je našo akcijo vsestransko podpiral. Zahvaljujemo se vsem darovalcem spominskih žebčev, dalje br. Branku Živkoviču, zastopniku Saveza SKJ, br. župnemu delegatu Jakobu Špicarju in br. dr. Vrečerju, sreskemu načelniku kot zastopniku bana za njihovo globoko nacionalne govore, vsem pošiljateljem brzojavnih in pisemnih pozdravov, vsem br. edincem za njihovo sodelovanje ter naposled vsem, ki so na ta ali oni način podprli našo izredno sokolsko akcijo.

Sokolska četa Nova sela je imela 13. avgusta prvi nastop. Potrebne predpriprave so pokazale, da preprosti narod resno razumeva, da je Sokolstvo šola učilnice, ki hoče vzgajati telesno in moralno dovršenega človeka. 29 m visok mlaj in lepi slavoloki so bili dokaz, da so smatrali vsi občani ta dan za posebno velik praznik. Vse došle brate in goste, zlasti iz Kočevja, so pozdravili v Banja Loka domači s starostjo na čelu. Z vidnim zadovoljstvom so gledali domačini popoldanski sprevod, ki je krenil po vasi na lično okrašenem telovadšču. Tu je pozdravil vse navzoče br. župan Curl. Pozdravnim besedam je sledil krasen, narodu umljiv govor staroste br. Dolefa Prešerna, ki ga je zaključil z vzklikom na kralja in njegov dom. Spored je prav dobro uspel. Sodelovali so: m. in ž. deca, naraščaj, članice in člani matičnega društva Kočevje, pri prostih vajah in orodni telovadbi članov so nastopili tudi domači pod vodstvom svojega načelnika br. Klariča. O vsem nastopu se moramo izraziti zelo pohvalno. Prav posebno pa moramo pohvaliti razumevanje društva Kočevje, ki je znalo ceniti stremiljenje mlade čete in ji je prihitelo na pomoč. Trud vseh je poplaval — zakaj dosežen je bil s to prireditvijo velik moralen in materialen uspeh.

Sokol v Semeču bo imel običajni javni telovadni nastop 3. septembra. Sosedna društva naj ne priredijo ta dan sličnih prireditev, marveč naj se udeležijo društvenega nastopa v polnem številu, kakor je to v navadi pri semiškem Sokolu.

Šolstvo

Na I. državni realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ulica) bo vpisovanje v I. razred 2. septembra ob 8. do 12. za črke A—E, od 14. do 18. za črke F—J, 4. septembra ob 8. do 12. za črke K—L, od 14. do 18. za črke M—P, 5. septembra ob 8. do 12. za črke R—U, od 14. do 18. za črke V—Z. Vpisovanje učencev v II. do VIII. razred bo v lanskih učilnicah 1. septembra ob 8. do 12. Učenci s tujih zavodov se bodo vpisovali v I. do VIII. razred v nedeljo dne 3. septembra ob 10. do 12. v ravnateljevi pisarni.

Vpisovanje na državni konzervatorij in šolo Glasbene Maticе ljubljanske bo od 1. septembra dalje, in sicer za konzervatorij dopoldne od 9. do 12. ure, za šolo Glasbene Maticе pa ob istem času in od 15. do 17. ure. Sprejemni izpiti na konzervatoriju se bodo vršili od 9. do 13. septembra, redni pouk se prične 15. septembra. Šola pa začne z rednim poukom v torek, 5. septembra. Prosimo za pravočasen vpis, ker je le tako omogočen redni začetek.

Državna I. dekliška meščanska šola v Ljubljani. Popravni izpiti se bodo vršili dne 30. in 31. t. m., vpisovanje za vse razrede pa bo 1., 2. in 3. septembra ob 8. do 12. ure. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit v šolskem posloju.

Banovinska šola za glasbila v Ljubljani. Vpisovanje v šolo za glasbila pri Tehniški srednji šoli v Ljubljani se bo vršilo prav tako kakor v vse ostale oddelke Tehniške srednje šole. Podrobna navodila so objavljena na šolski deski.

Christofov zavod, Ljubljana, znana najstarejša privatna trgovska šola, vpisuje dnevno. Pričetek pouka 2. oktobra. Zahtevajte prospekt.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Vpisovanje se bo vršilo: za gojenke I. razreda dne 1. septembra; za gojenke II. do VIII. razreda, ki so že bile na zavodu, dne 2. septembra; za nove gojenke II. do VIII. razreda pa dne 4. septembra, vsakokrat od 9. do 12. ure. Pričetek rednega pouka bo pravočasno obavljen.

Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da bo vpisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo za I. razred 30. in 31. t. m. vsakokrat od 9. do 11. in od 15. do 17. ure, za II. in III. letnik pa 1. septembra od 14. do 17. v pisarni Združenja trgovcev. Popravni in drugi izpiti bodo 31. t. m. od 14. dalje. Za vpis v I. razred mora predložiti vsak pričeval o dovršenem III. razredu srednje ali meščanske šole, oziroma 8 razredu osnovne šole. Reflektanti, ki imajo manjšo predizobrazbo, morajo vložiti prošnjo na šolski odbor Združenja trgovcev do 1. septembra. Solnina in vpisnina je ista kot prejšnja leta. Brez plačane solnine ne more biti nihče sprejet. Pouk se prične 4. septembra. Podrobna navodila so napisana na šolski deski in Trgovskem domu.

Na državni meščanski šoli v Brežicah bo vpisovanje učencev v vse razrede 1.,

BAYER

CHINOPLASMIN

leči in nas obvaruje pred

MALARIJO

V z. Jugefa k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registriran pod br. 9482 od 31. 5. 1933.

2. in 3. septembra ob 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili 4 razrede osnovne šole z dobrim uspehom ter niso še dopolnili 14. leta. V soboto 9. septembra ob 8. uri bo otvoritvena služba božja, po službi božji pa reden pouk.

Na državni meščanski šoli v Ptuj bo vpisovanje v I. razred 1. in 2. septembra v 2., 3. in 4. razred pa 3. in 4. septembra v zbornici zavoda. Otvoritvena služba božja bo 9. septembra, začetek rednega pouka pa v ponedeljek 11. septembra. Tiskovine in vsa pojasnila glede vpisa se dobe v šoli.

Ljutomer. Na meščanski šoli v Ljutomeru bo vpisovanje v I. razred 2. septembra ob 8. dalje. Revni učenci dobe tudi nekaj knjig. Vpis za ostale razrede bo 4. septembra. Pojasnila daje upravitelj.

Na državni meščanski šoli v Dolnji Lendavi bodo popravni izpiti 31. t. m. dopoldne. Vpisovanje pa 1., 2. in 3. septembra.

Radio

Torek, 29. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Radio orkester. — 20: Nosemi — kužna bolezen čebel. — 20.30: Prenos programa iz Zagreba. Vmes napoved časa in poročila. — 22.30: Plošče.

Sreda, 30. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Otroški kotiček. — 19.30: Plošče. — 20: O kontroli mleka. — 20.30: Samosveji god. Megl. in g. Dermote. — 21.30: Čas, poročila, radio — orkester. — 22.30: Angleške plošče.

BEOGRAD 18: Pesmi. — 19: Orkester. — 20.30: Klavirski koncert. — 21.40: Prenaslanje tujih postaj. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Klavirski koncert. — 22: Laha glasba. — 22.40: Prenos plesne muzike. — PRAGA 19.25: Prenos Puccinijevе opere »Madame Butterfly« iz gledališča. — BRNO 19.25: Prenos Mozartove opere »Čarobna piščala« iz gledališča. — VARŠAVA 17.15: Koncert solistov. — 18.45: Laha godba. — 20: Mešan glasbeni program. — 21.10: Skladbe za violino in klavir. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 12: Opoldanski koncert. — 17.25: Komorna glasba. — 19: Vojaska godba. — 20.50: »Zmahnjava v etruc. — 22: Plošče. — BERLIN 20.55: Schillingsove koncert za violino in orkester. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 20.10: Nemški večer. — 21.10: Plesna glasba. — 23: Orkestralni koncert. — MOHLACKER 20: Orkestralni in pevski koncert. — 23: Nočni koncert iz Monakovega. — BUDIMPESTA 17.30: Laha godba. — 20: Koncertni večer. — 23.20: Klavirske skladbe. — RIM 17.15: Orkester. — 20.45: Mešan glasbeni program.

VRELCI

TEMPEL

STYRIA

DONAT

SO

NAJUCINKOVITEJŠA

MINERALNA

ZDRAVILNA VODA

ZATO

POSETITE

ROGAŠKO

SLATINO

Barve, firnež, lak

in vse ostalo dobite najugodnejše pri

DRAGO FRANZ

Ljubljana, Stari trg 11. — Telefon 20—45.

Pri večjem odjemu znaten popust.

8857

SOKO PEČI

čudovito poceni in dobre

iz bron, ne iz pločevine

za kurjenje z vsakovrstnim gorljivim materialom.

Dobivajo se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje:

Vojvodjanska livnica d. d.

Novi Sad

PRISTOPAJTE K AEROKLUBU

V neizmerni žalosti javljamo tužno vest, da je naša predobra in preljuba mati, stara mati in tašča, gospa

Jozefina Thierry de Chateauvieux

posestnica in lekarnarjeva vdova

v soboto, dne 26. avgusta t. l., po dolgi mučni bolezi preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice je bil dne 28. t. m. na pokopališču v Pregradi.

Pregrada, dne 29. avgusta 1933.

žalujoči otroci.

8855

